

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Nedelja - prvi dan v tednu

Dušan Jakomin

V vrvežu današnjega mišljenja, pojmov, preobratov, sprememb in pretvez modernosti za vsako ceno je tudi nedelja zbledela pred našimi očmi... Verni človek ne more dopustiti, da se nadaljuje podiranje božjega.

Stalno se pojavlja v zgodovini - v posnemanju Adama - poskus človeka, da bi Bogu kradel božanstvo: »Ne bom ti služil, jaz se bom postavil namesto tebe.« Zato ne veljajo več božji zakoni, temveč zakoni trenutnega človeka, naj bo to mali trinog, politik, znanstvenik ali celo voditelj televizijskega programa. Vsi ti se postavljajo na mesto Boga, ker pač mora veljati njihova beseda. Kakšno je njihovo geslo? Sodoben si, napreden, če mene upoštevaš, ne pa »staro in preživelo moralo«. Kar je božjega, je torej postalo po njihovem mnenju stara šara. To pa zato, ker preveč molčimo in ne reagiramo, ko vidimo, da vsi ti poizkusi podirajo božjo zgradbo, vrednote v današnji družbi.

Nedelja ni več nedelja. Ohranila je samo svoje ime. Če se hočemo res vredno imenovati kristjani (in vemo, kaj zahteva to ime), moramo po vesti braniti to, kar je božjega. To je tudi naloga našega lista.

Nedelja ne sme zgubiti svojega pomena. Nedelja ni samo Gospodov dan, je tudi dan Cerkev. Pojma se dopolnjujeta. Kristusov dan, ko je vstal, in dan Cerkev, ko se vernik predstavi kot odrešeno ljudstvo o Veliki noči. Je dan za človeka.

V tem dnevu se božje ljudstvo zbira, da poslušajo božjo besedo, prejema evharistijo, obnavlja dogodke Kalvarije, se zahvaljuje Bogu, ga prosi. Cerkev se uresničuje ali udejanja predvsem, kadar se zbira v imenu Vstalega in v moči Duha. Tako pokažemo svojo enotnost, nepretrgano vez od apostolov in prve Cerkev vse do danes. Ob nedeljah se zbiramo, ker nas Bog sklicuje kot svoje ljudstvo, kot skupnost bratov, v povezanosti z ostalimi skupnostmi v Cerkvi, v svetu.

»Ne zmanjšajte Cerkev, ne zmanjšajte skupnosti z odsotnostjo enega člana!« Tako so priporočali lenim in odsotnim vernikom že v 3. stoletju. Udeležba pri nedeljskem srečanju ob oltarju je pojem identitete, znak, da spadamo k neki skupnosti. Tega se zavedajmo, saj je to življenjska zahteva, življenjska doslednost. Nedeljsko srečanje pa ne sme biti le poslušnost zakonu ali nedeljska dolžnost. To je svobodna in osebna odločitev, naš odziv božjemu vabilu... Če bomo dali nedelji pomen, ki ji gre, ne bomo »uporabljali« maše na sobotni večer. Ta je namreč le za skrajne primer.

Spoštujmo nedeljo! Sprejmimo duha in bistvo tega dneva, saj je naša odgovornost velika. Tu ne gre za eno mašo, temveč za obstoj in življenjskost krajevne Cerkev. Velik pomen nedelje je tudi v tem, da se ljudje srečujejo in gojijo stalne stike med seboj; to naši skupnosti primanjkuje. Vsaka nedelja je dan molitve, pa tudi dan veselja, pogovorov, počitka in zabave, a pri vsem tem nas morata voditi čut soodgovornosti in trdna zavest, da smo družbena bitja.

Taka naj bodo naša srečanja pri nedeljski maši pred Bogom in ljudmi.

Končno slovenska televizija

Po dvajsetih letih bomo vendarle dočakali televizijske oddaje v slovenščini. Pred nekaj dnevi so namreč pričeli s tehničnimi poskusi oddajanja v slovenskem jeziku. Preizkusne oddaje se bodo po vsej verjetnosti začele v ponedeljek, 27. marca, ob 20.30.

Na 3. strani objavljamo pogovor z ravnateljem slovenskih sporedov deželnega sedeža Rai dr. Filibertom Benedetičem.

Naša pomoč poplavljenem v Piemontu

V nedeljo, 6. novembra, je reka Tanaro prestopila bregove na raznih področjih in preplavila mesto Alessandria ter okolico. Televizija nam je posredovala pretresljive slike in tako smo videli, kako so bili ljudje prizadeti.

Kot vedno je tudi tokrat bliskovito priskočila prva pomoč. Na pobudo nekega našega bralca smo začeli tudi mi z akcijo in nabirali pri bralcih prispevke za te ljudi.

Nastal je problem, kako razdeliti nabrani denar, da bi zagotovo prišel v roke prizadetim.

Nabrali smo nekaj manj kot 13 milijonov, zaokrožili številko in prosili za nasvet in pomoč duhovnika, ki je dobro poznal položaj in je celo koordiniral delitev pomoči, ki je prihajala iz raznih krajev. To je don Rino Bianchi iz župnije sv. Štefana. Stopil sem v stik z njim in mu izrazil naše želje, da bi ta denar prišel v prave roke. Stanje je bilo različno in škoda ni bila povsod enaka.

On sam mi je razložil, kako je potekala pomoč, kako je voda povzročila ogromno škodo; država je obljubila denar, ki je prišel z veliko zamudo, a naslednjega dne so bili predvsem tisti ljudje, ki so vse izgubili, potrebni hitre pomoči: dnevne hrane in prenočišča. Kot je

javnost potem priznala, je krajevna Cerkev prva pomagala. Najprej so bile deležne pomoči družine, potem trgovine. Nekateri so vse izgubili in ostali brez dela. Kot zadnja so prišla v poštev cerkvena poslopja.

Tudi občine in Dežela so takoj priskočile na pomoč. Iz raznih krajev so prišli prostovoljci, katerih delo je bilo zares dragoceno.

Komu naj bi namenili nabrani denar?

Don Rino je odsvetoval, da bi damo ves denar samo enemu, saj bi lahko nastali prepiri; bolje je, da ga med najpotrebnejše porazdelimo po en milijon.

Tako so našo pomoč dobili spodaj navedeni člani družin, ki so prejeli denarja potrdili s podpisom; njihova potrdila hranimo na uredništvu. Ti so:

Giampaolo Cantu, Alfonso Amodio, Domenico Mancuso, Bruno Jessica, Alfredo Russo, Antonella Baldino, Mario Fernandi, Adriano Brocanello, Alessandra Violi, Federico Ninetto, Anna Campione, Michele Alberio, Bruna Procchio.

Don Rino je dodal še pismo: »Ponovno se zahvaljujem za vašo pomoč, vsem izražam svojo hvaležnost...« Poslal nam je tudi knjigo (sto strani), ki je izšla v decem-

50 let od smrti Ane Frank

Kdo ni prebral Dnevnika Ane Frank, ki je preveden v nad petdeset jezikov in so jo do sedaj že prodali v več kot 13 milijonih izvodov, po njej pa posneli že več filmov in jo celo priredili za dramsko uprizoritev? Kdo ne ve za trinajstletno dekle, ki se je skrivalo pred nacisti v neki hiši na Holandskem in v temni sobi preživelo dve leti, skorajda ušlo dolgi Hitlerjevi smrtni roki in končno bilo izdano ter odpeljano v Auschwitz in od tam v Bergen Belsen, kjer je umrlo za tifusom skupaj s svojo sestro nekaj dni pred svobodo? Knjigo bi morali obvezno brati prav vsi šolski dijaki, da bi se tudi danes spominjali pogromov nad Židi in vsega hudega, kar je nacizem počel.

V teh dneh poteka 50 let od smrti šestnajstletnega dekleta, ki je v svojem skrivališču pisalo dnevnik; le-ta je ostal in priča o zločinah nad Judi in nedolžnimi v drugi vojni. Družina Frank je bila bogata družina bankirjev, preživel pa je samo oče, ki je leta 1947 tudi objavil hčerkin Dnevnik. Neverjetno je, kako je bila Ana vesela, pa čeprav je živela v skrivališču s svojo družino in prijatelji. Njeni zapiski so vredni branja. Še danes velika večina italijanskih dijakov sploh ne ve, kaj pomeni beseda pogrom; večina misli, da je to judovski praznik. Upravičeno se zato lahko bojimo, da Ana Frank danes umira drugič! Pa bi le bila velika škoda, če bi se tega dekleta in njenih lepih dnevniških zapisov ne spominjali, kot bi bilo tudi narobe, če bi pozabili na grozovita dejanja nacistov. Ko se spominjamo Ane Frank, si ne moremo kaj, da si spet ne bi rekli, da se ni človek iz zgodovine ničesar naučil, ko pa ljudje umirajo v bližnji Bosni na enak način, kot je umrla Ana Frank. Nekje je v svojem dnevniku zapisala: »Bog me ni zapustil in me ne bo pustil same!« Upajmo, da je bilo zanjo tako in da je tako tudi za vse reveže v Bosni.

-jp-

bru 1994 z dokumentiranimi podatki posameznih pretresljivih dogodkov.

Vsem darovalcem naj gre zahvala. Veseli smo, da smo se pridružili nabirki in dali svoj prispevek za poplavljenec.

Za nadaljnja pojasnila sem vam na razpolago.

Dušan Jakomin

Kdor oznanja križ, oznanja resnico

Ne vem, če ste že opazili, kaj se je z vami zgodilo, ko ste spoznali in sprejeli pomembno resnico za vaše življenje. Sprostili ste se. Vaš obraz je obsijalo sonce. Postali ste lepši. Kajti dokler se človek upira resnici, predvsem tisti, ki zadeva njega in njegovo življenje, je njegov obraz trpeč in turoben.

Nekaj podobnega kot z vašim spremenjenjem se je zgodilo z Jezusom na gori. Ko je Jezus spoznal in sprejel resnico, da je trpljenje edina pot, ki vodi v vstajenje, se je podoba njegovega obraza spremenila in njegova obleka se je bleščala. To njegovo spremenjenje je znamenje, da je bil Jezus na pravi poti. To potrjuje tudi njegov Oče: »To je moj Sin, moj izvoljenec, njega poslušajte.«

Resnica, da je trpljenje edina pot, ki vodi v življenje, je velika; zato ni čudno, da je trenutek, ko jo nekdo sprejme, velik praznik.

To, kar Jezus spozna, da je dobro zanj, spozna, da je dobro tudi za druge; za tiste, ki želijo hoditi za njim. Zato pravi: »Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove sebi, vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj.« Jezus ve, da je križ del človekovega življenja, da ni nihče brez njega in da najde pravo življenje, kdor ga vzame nase.

Ljudje, ki ne zaupajo Bogu, ki ne zaupajo vrednosti križa, oznanjajo njegovo nasprotje: udobje in lahkotnost. S tem pomagajo človeku bežati od križa. Ali ni res, da jih velikokrat bolj poslušamo kot Gospoda? Ali ni res, da se pustimo varati z lažjo, s predstavnim svetom, ki v resnici ne obstaja, in iščemo življenje tam, kjer ga ni? To pa kljub temu, da vemo, kako težak je naš delavnik!

Ker sami ne verjamemo v vrednost križa, ga ne oznanjamo. In ga ne oznanjamo tudi zato, ker se bojimo, da bi nas naši prijatelji in znanci zapustili, če bi ga oznanjali. Jezus

pa nas uči, da samo tisti, ki živi in oznanja vrednost križa, oznanja resnico. In samo ta resnično ljubi človeka.

Ivan Hočevar

Ne ploskajte v cerkvi!

Danes ugotavljamo »inflacijo« ploskanja. Morda predvsem po krivdi televizije. V režiji je poseben gumb, režiser ga pritisne in se prikaže napis: ploskanje. Tedaj morajo vsi prisotni ploskati, če jim stvar ugaja ali ne. Si tam, se moraš pokoravati zakonom igre.

Tako smo priče, vedno po televiziji, ploskanju neumnostim, plehkosti, dvomljivim izjavam, celo nesramnim besedam. Samo zato, ker se je ta ali ona oseba večkrat prikazala na ekranu, moramo ploskati njenim izjavam. To je napotek (ne morem reči vzgoja, ker bi bilo nesmiselno) h kretenstvu. Pogovor z nekaterimi zvestimi gledalci televizijskih sporedov nam dokazuje, da so pri nekaterih ljudeh že nekaj dosegli. K temu pripomore tudi registrirano ploskanje.

Iz televizijskih študijev smo se preselili celo v cerkve. Tako ljudje ploskajo ob porokah in celo pri pogrebih. To se dogaja tudi v nekaterih cerkvah pri nas. Bodimo resni! Obred ali podelitev zakramentov ni predstava, je božje in človeško doživetje, ki zahteva intimnost, najprej notranje doživetje. To naj se ne dogaja po naših cerkvah! Ni resno. Ob pogrebih moli in ne ploskaj! Ob porokah le ploskaj, toda zunaj cerkve!

26. marca - 4. postna nedelja

Kateri sin je očetu bolj pri srcu?

Zgodba o izgubljenem sinu, enem izmed milijonov, kar nas je na tej zemlji, je v dva tisoč letih krščanstva dajala novega upanja mnogim, ki niso bili nič slabši kot mi. Že Jezusovi poslušalci, tisti, ki so imeli ušesa svojega srca odprta za nauk božjega usmiljenja, so zgodbo pravilno razumeli. V očetu, ki sprejme izgubljenega sina s solzami veselja, so spoznali nebeškega Očeta, Boga, o katerem je že v Stari zavezi zapisano: »Usmiljenja hočem in ne daritve... Nočem smrti grešnika, ampak da se spreobrne in živi.« V izgubljenem sinu so prepoznali sami sebe. To so brž odkrili srečni cestinarji in grešniki, ki so bili srcu božjega Zdravnika tako blizu prav zaradi svoje revščine in bolehnosti. Niso pa mogli tega dojeti farizeji in pismouki, ki so se tako samovšečno imeli za pravične, dobre in poštene, da so bili prepričani, da božjega usmiljenja in odpuščanja ne potrebujejo, saj natanko izpolnjujejo vse božje zapovedi. Nje je božji Učitelj upodobil v starejšem sinu, ki je bil

jezen zaradi očetove dobrote, izkazane mlajšemu bratu - klatežu.

Tudi danes hodijo po svetu izgubljeni sinovi: med njimi sem jaz, si ti, smo kar vsi. Po tem svetu pa hodijo tudi »starejši« sinovi (in tudi med njimi se bomo našli!): to so tisti, ki z lahkoto obsojajo »grešnike« in zanje nimajo besedice razumevanja. Ponavadi so to zelo pobožni ljudje - kakor so bili v Jezusovem času farizerji in pismouki - manjka pa jim glavno: ljubezen, ki se kaže v razumevanju sočloveka in prizanesljivosti do njegovih napak. Tako imenovani pravični kristjani radi nastopajo v vlogi javnih tožilcev. Jezus nas opominja: »Ne sodite in ne boste sojeni. Ne obsojajte in ne boste obsojeni. Odpuščajte in vam bo odpuščeno.« Boga žalimo, če na grešnike kličemo njegovo kazen, ne molimo pa za njihovo spreobrnjenje.

Pater Albin Škrinjar, slovenski jezuit, doma iz Sežane, ki je bil večji del svojega življenja profesor Svetega pisma v Zagrebu, je napisal dve zajetni knjigi

premišljevanj na podlagi evangelijev. Ko si v duhu predstavlja srečanje med izgubljenim sinom in njegovim očetom, piše: »Božja ljubezen je sila, ki je druga sila (človekova samovolja in trma, njegova sebičnost in hudobija) zadržuje; brž ko ta ovira odpade, plane naprej s še večjo močjo. Samo oče tako zelo ljubi svojega otroka; in Bog je zares naš Oče in Stvarnik. Nikoli ni zemeljski oče tako zelo oče kot Bog, ki nam daje ne samo naravno, ampak tudi nadnaravno življenje in tako hrepeni, da bi nam ga vrnil, če smo ga izgubili. Z ljudmi človek težko pride do sprave, z Bogom tako lahko! Gotovo se je najlaže pomiriti z Bogom: le trenutek, da človek obudi popolno kesanje in računi so poravnani. Kako človek težko užaljen obvlada čustva sovraštva, odpora, maščevalne želje do osebe, s katero se je sprl!«

Kateri sin je Očetu bolj pri srcu? Gotovo mu je ljubši človek s skesanim srcem kot pa tisti, ki je v svoji »pravičnosti« ozkosrčen.

Silvester Čuk

Za šolstvo brez diskriminacije

Izjava Komisije Pravičnosti in mir

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci ugotavlja, da se splošno občutje nelagodnosti in nezaupanja v naši državi iz dneva v dan pogloblja. Razočarani so lahko tisti, ki so upali, da v samostojni in demokratični Sloveniji ne bo več starih monopolov in neupravičenega bogatenja, predvsem pa, da bo več poštenja, pravičnosti in solidarnosti. Razprtije slabijo državno skupnost, saj že presegajo normalno raven razlik in tekmovalnega nasprotovanja. Naša država tudi še ni prava država in nima demokratičnim zahtevam ustrezne zakonodaje, kajti zakoni, ki jih parlament sprejema, so velikokrat preveč po meri trenutnih političnih interesov prevladujočih strank in ne v interesu pravičnosti in trajnega, mirnega in enakopravnega sodelovanja ter skupne blaginje.

Katoliška Cerkev je danes spet tarča ostrih napadov, grobih pamfletov ter očitnih lažnivih obtožb, kakršnih že ni bilo nekaj desetletij. V svojih nastopih grede nekateri nemalokrat tako daleč, da to že meji na nestrpnost in protiustavno razpihovanje sovraštva do vere in Cerkve. Veliko je tudi pokazatelj, da gre za orkestrirano gonjo. Posebno pa je

treba opozoriti na dejstvo, da se nekateri politiki pri utemeljevanju svojih pogledov na to, kako naj bo urejeno razmerje države do Cerkve, opirajo na izrazita nazorska in ideološka podcenjevalna stališča do same religioznosti. Predlog nove šolske zakonodaje je tudi naravnano tako, kakor da bi bila katoliška Cerkev največja nevarnost za slovensko šolo.

V zvezi s temi zaskrbljujočimi pojavi nove ideologizacije mora komisija poudariti, da je v demokratični državi legitimno, da imajo državljani in stranke različne nazore, tudi glede vere in Cerkve. Vendar pa odnos države do šole in Cerkve nikakor ne more sloneti na filozofijah ali ideoloških predsodkih o religiji, tudi na ideologiji vladajoče stranke ne, temveč izključno na spoštovanju usta-

ve in na celovitem razumevanju človekovih pravic. To pa pomeni: na enakopravnosti, ne glede na vero ali drugo prepričanje, na svobodi do izražanja in s tem do svobodnega in enakopravnega ustanavljanja šol brez diskriminacije do katoliških šol, na pravici do izpovedovanja vere v zasebnem in javnem življenju, in potemtakem tudi v šoli, ter predvsem na pravici staršev, da v skladu s svojim prepričanjem zagotavljajo otrokom versko in moralno vzgojo.

Vse drugo vodi nazaj v totalitarizem in nekdanje diskriminacije in nikakor ne naprej v Evropo. Zato se za te pravice Cerkev ne more nehati boriti.

Prof. dr. Anton Stres,
(predsednik Komisije Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci)

»Don Paskual« o današnji stvarnosti

Letošnjega prvega aprila bo duhovnik msgr. Pasquale Guion dopolnil 86 let. Ob tej priložnosti ga je obiskal časnikar italijanskega katoliškega dnevnika *Avvenire* in objavil pogovor z njim 12. marca letos. Zaradi zares izjemnih odgovorov objavljamo nekaj odlomkov tudi v našem listu. Duhovnik Guion je božji pastir že celih 62 let in od vedno opravlja duhovniško službo v Nadiških dolinah, kjer še vedno živi. Premika se s Sulkijem, trikolesnikom, ki ga je moral kupiti, ker pred nekaj leti zaradi vida ni mogel več obnoviti vozniškega dovoljenja. »Don Paskual«, kot ga imenujejo verniki, se spominja svoje mladosti takole: »V semenišče sem šel pri 12. letih; takrat so bili trdi časi. Trda je bila disciplina v semenišču; trdo tudi vreme, saj smo bili večkrat na mrazu, tudi do 20 stopinj pod ničlo, ogrevanja pa nobenega. Toda semenišče je bilo kraj dobre vzgoje in dobre poklicne formacije. Iz njega so prihajali dobri in trdni duhovniki. Danes seveda ni tako. Mladih duhovnikov skorajda ni več, ne poznam jih več. Danes je neka tendenca, da se za duhovniški stan odločajo ljudje, ki so že v letih, a jaz sem glede tega zelo skeptičen. Po mojem bi morali gojiti duhovniške poklice že v rani mladosti, ko otrok prejema prvo vzgojo. Dobra vzgoja je temelj za premostitev vseh ovir v življenju, tudi velikih kriz.« Prav tako »don Paskual« misli, da bi morali danes veliko bolj pozorno učiti otroke verouk: »Če bi danes imel koga v svoji fari za verouk, bi jih učil še po starem, katekizem bi jih učil vsak dan.« Nadalje pravi, da je bilo nekoč v Nadiških dolinah prepovedano zholeti, ker ni bilo cest. Spominja se svoje prve pridige, ki jo je začel v italijanščini, a so ga ljudje prosili, naj jim raje pridiga v slovenskem jeziku in je to počel tudi takrat, ko se pod Mussolinijem to ni smelo delati: »Zapustiti lasten jezik in govoriti jezik gospodarja pomeni biti suženj!« Na koncu pogovora se msgr. Guion spominja še dveh velikih italijanskih mož in citira Niccolaja Tommasea: »Ne skrivajte resnice, ker jo bodo vaši nasprotniki odkrili in vam jo metali v obraz!« in pesnika Carduccija: »Kdor porabi za neko stvar deset besed, a bi jih lahko samo pet, ni pošten!« In dodaja: »To vam pravim zato, ker Cerkev zares ne potrebuje veliko govorov: ima evangelij in deset zapovedi.«

-jp-

Praznik sv. Cirila in Metoda v Rimu

Vesoljna Cerkev obhaja praznik svetih bratov Cirila in Metoda dne 14. februarja. Ta dan je posebno praznovanje svetih bratov v baziliki sv. Klemenca, kjer je grob sv. Cirila. Od leta 1983 to slavje pripravlja kak slovenski zavod v Rimu. Letos je ta čast pripadla Sloveniku. Ta je za praznovanje poiskal pomoč tudi v domovini. Somaševanje je vodil mariborski škof Franc Kramberger, med mašo je pel Ekumenski oktet ljubljanskih bogoslovcev.

Uvod v ekumensko mašo je imel rektor Slovenika msgr. Jezernik, udeležilo pa se je je kakih 40 slovenskih duhovnikov iz raznih rimskih zavodov. Berila so bila v slovenščini in v italijanščini, pridigo pa je imel dr. Jožko Pirc, profesor na papeški univerzi Urbaniani. Njegovo razlago mašnih beril je naslednji dan skoro v celoti objavil *L'Osservatore Romano*.

V spomin na doživetvo liturgijo je Slovenik poklonil navzočim veleposlanikom pri sv. Sedežu, in sicer za Slovaško, Hrvaško in Slovenijo, ter rektorjem rimskih papeških zavodov v umetniško izdajo Brižinskih spomenikov, ki jo je preskrbela Mladika v Trstu.

K.H.

Salve, salezijanska knjižna založba

Na Rakovniku v Ljubljani so dne 15. marca pripravili tiskovno konferenco, na kateri so salezijanci predstavili svojo novo založniško hišo, ki so jo nazvali Salve. Iz nagovorov pri predstavitvi je videti, kako obširen program so si zastavili: izdajanje knjižic in knjig z versko in vzgojno vsebino, izdajanje videokaset in drugih vizualnih pripomočkov posebno za pouk pri veroučnih skupinah, pa pobarvank za strežnike ipd. Njihova izdajanja bodo prišla zelo prav katehetom in vsem, ki imajo opravka z mladino ter njih družinami, saj danes ni več mogoče samo razlagati, temveč je potrebno tudi pokazati, ko zaradi televizije in kina mladina hoče vse tudi videti.

Pogovor z ravnateljem slovenskih sporedov deželnega sedeža Rai za FJK dr. Filibertom Benedetičem

V ponedeljek, 20. t.m., oddaja 64. kanal programe italijanske 3. televizijske mreže, ki so vsako uro prekinjene, ko se prikaže signal poskusnega oddajanja slovenskih televizijskih programov. Televizijske oddaje v slovenščini so torej pred vrati. O njihovem pomenu ter o pripravah nanje smo se pogovorili z ravnateljem slovenskih sporedov deželnega sedeža Rai za Furlanijo-Julijsko krajino dr. Filibertom Benedetičem.

Začetek televizijskih oddaj v slovenščini je bil napovedan že večkrat, sedaj pa bodo končno stekle. Kakšen je Vaš vtis?

Živimo v času zgodovinskih obletic in epohalnih sprememb in v tem času doživljamo krst sloven-

»Televizija je bistven tehnični element informiranja in formiranja«

Dr. Filibert Benedetič (Foto Kroma)

skih televizijskih oddaj, ki so bile določene z zakonom že pred 20 leti (tudi to je zgodovinska obletница).

Seveda me pri tem prevevajo imenitni občutki, kajti ob velikem poslanstvu, ki ga je nedvomno odigral naš radio, je televizija bistven tehnični element informiranja in formiranja.

Kako se bo vse skupaj razvijalo?

Gre za štiriurni tedenski program (208 ur letno), ki ga bomo predvajali na samostojni frekvenci; program, ki bo po začetni fazi sestavljen iz 20-minutnega kompletnega dnevnika vsak dan in iz enournega posebnega programa, namenjenega kulturi, obzornikom, razvedrilu itd. 20. marca smo na frekvenci št. 64 v Trstu - to je bila frekvenca družbe Ponteco, ki je predvajala program koprške televizije v italijanščini - začeli predvajati signal »Prove tehnice« oz. »Poskusno oddajanje«, ki vsako uro prekinja oddaje 3. ita-

lijanske televizijske mreže. Tako bo ves teden, kajti na naših oddajnikih tehniki urejajo vse potrebno. V ponedeljek, 27. marca, pa bomo ob 20.30 začeli z oddajami in se bo na tej naši frekvenci prvič oglasila slovenska beseda. Sprejemanje bi moralo biti zagotovljeno ne samo v Trstu, ampak tudi na Goriškem. Mišljeno pa je, da se organizira samostojna televizijska mreža, ki naj bi zajemala vso našo deželo, pa tudi vso Slovenijo in del Hrvaške, na kateri bi predvajali programe, ki jih mi produciramo. V tej prvi poskusni fazi ne bo še dnevnika, vsak dan pa bomo imeli kratke programe, ki smo jih v tem času pripravili. Prikazali bomo nekaj kratkih utrinkov iz našega življenja (npr. oddaje o šolah, o naših krajih itd.). Začeli bomo s posebnim dokumentarcem, ki ga je bila pripravila naša draga pokojna

Franka Ferletič z naslovom *Oj Dobrodo!*

Obstajajo možnosti, da bi za televizijo v bodoče imeli na razpolago še več časa, kot je sedaj odmerjen?

Štiri ure je kratek čas, je pa tudi dolg; odvisno je od tega, kako se program pripravi. Če je 20-minutni dnevnik narejen, kot se spodobi, terja namreč veliko naporov. Enourni tedenski program se ne zdi velika stvar, če pa je to dobro narejeno in če bomo ohranili to centralno uro (20.30), ki smo si jo izbrali iz spoštovanja do urnikov ostalih dnevnikov, je to zaenkrat kar zajeten zalogaj za naše sile. Seveda je možnost, da se ta program v bodoče razširi, mogoče tudi v kombinaciji s t.i. »transnacionalno mrežo« ali televizijo na tem širšem 3. kanalu, ko bi lahko tudi predvajali sporede, ki bi jih ne producirali mi - npr. filme idr. - v sodelovanju tudi s Slovenijo. Obenem pa bo treba videti, kako se

(se nadaljuje na 4. strani)

Preiskovanje povojnih pobojev v Sloveniji

Kriminalisti Ministrstva za notranje zadeve so začeli preiskave o povojnih ubojih, umorih in drugih nesodnih usmrtnih, ki so jih izvajali vsaj še dve leti po koncu druge svetovne vojne. Predstavniki službe za stike z javnostjo na notranjem ministrstvu Ivo Trbovc je ob tem izjavil, »da je preiskovanje povojnih pobojev med prednostnimi nalogami Ministrstva za notranje zadeve.« V okviru omenjenih preiskav obiskujejo kriminalisti posameznike, ki naj bi v okviru OZNE, UDBe ali VOSA izvajali usmrtnice. Zvedelo se je, da so tako obiskali nekdanje partizane B.R. v Gorjah pri Bledu in F.P. na Jesenicah. Oba pa sta se zaslišanju uprla in odklonila pričevanje.

Kaže, da je razkrivanje povojnih zločinov del priprav na praznovanje 50-letnice konca druge svetovne vojne, ko se je v Sloveniji pričelo tudi obdobje stopnjevanja umorov in zločinov proti pripadnikom domobranskih enot in drugih protikomunistov. Svoji umorjenih zdaj vlagajo prijave proti zločincem na policijske postaje, tožilstva ali pa na sodišča. Ob tem je glavni državni tožilec Anton Drobnič poudaril, »da tožilstvo že štiri leta zahteva, da kriminalisti raziščejo povojne poboje in da o tem poročajo tožilstvu.« Predstavniki parlamentarne preiskovalne komisije za povojne poboje Jože Pučnik pa je glede sedanjih preiskav kriminalistov opozoril, »da so uradni organi dolgo časa sploh ignorirali vse tovrstne prijave državljanov. Sicer pa policija mora raziskati neki sum in ga ovreči ali potrditi.«

V Sloveniji menda nihče ne ve, koliko ljudi je bilo po drugi svetovni vojni umorjenih zgolj zaradi tega, ker so bili kritični do komunističnega režima. V ZDA je leta 1985 izšla tako imenovana Bela knjiga s seznamom žrtev, ki jo bodo letos v Sloveniji ponatisnili. Iz tega seznama naj bi bilo razvidno, da so komunistični revolucionarji med vojno umorili okrog 2 tisoč svojih nasprotnikov, po vojni pa naj bi bilo žrtev približno 12 tisoč. To so bili v veliki večini nekdanji domobranci.

F.Z.

POGLED V SLOVENIJO

Kaj pravzaprav potrebuje Slovenija?

Obrambni minister Jelko Kacin ne govori več o vojaški paradi, ki bi jo priredili v nedeljo, 14. maja, dopoldne ob 50-letnici konca druge svetovne vojne ter zmage nad fašizmom in nacizmom. Zamisli o paradi se je javnost uprla; proti so bile tudi nekatere politične stranke; najbolj odločni nasprotniki pa so ustanovili celo poseben Odbor proti vojaški paradi v Sloveniji. Kaže, da bodo namesto parade v počastitev omenjenih jubilejev v centru Ljubljane organizirali nekakšen sprevod veteranov. To bo mimohod partizanov, vojnih veteranov iz Združenih držav Amerike, Anglije in Francije ter bojevnikov, ki so leta 1991 ubranili Slovenijo pred napadom nekdanje Jugoslovanske vojske. Ni gotovo, če bodo v sprevedu korakali tudi ruski veterani zmagovite vojne iz maja 1945. leta. Slovenci ne marajo ničesar, kar prihaja z Vzhoda, posebej tudi zaradi tega, ker Rusija postaja ponovno imperialistična velesila, ki zatira osamosvajanje majhnih narodov.

Tudi če v Ljubljani ne bo vojaške parade, pa bodo v sprevedu sodelovali tisti, ki tvorijo t.i. enoumje. V bistvu bo to manifestacija prejšnje ideologije in režima, ki sta desetletja prikrivala, da se je v Sloveniji tudi po formalnem zaključku druge svetovne vojne nadaljevala komunistična revolucija, ki je usmrtila več tisoč Slovencev. Spričo takega značaja spreveda veteranov iz raznih vojsk, v katerem seveda ne bo mesta za domobranci in druge Slovence, ki so pripadali in še pripadajo protikomunističnemu taboru, je zamisel o njem odklonila tudi Nova slovenska zveza, nemara najbolj vplivno protikomunistično združenje v Sloveniji.

Sicer pa so Slovenci pred nekaj dnevi ponovno potrdili svoje nazore in mnenja o oboroževanju, vojski in nacionalni obrambi. V neki raziskavi, ki jo je opravil Obramboslovni raziskovalni center pri Fakulteti za družbene vede, je večina udeležencev menila, da slovensko varnost mnogo bolj kot sovražniki (režimi in vojske v srbskih Krajinah na Hrvaškem ter v BiH) ogrožajo slabosti in razne pomanjkljivosti v državi. Gre za slabo gospodarjenje, kriminal, uničevanje

okolja, razširjenost mamil in tudi za razne bolezni, med njimi AIDS. Kar 75,6% anketirancev je menilo, da bi si Slovenija najbolj učinkovito zagotavljala vojaško varnost, če bi razvijala dobre odnose s sosednjimi državami. Več kot polovica tistih, ki so sodelovali v omenjeni javnomnenjski raziskavi, je opozorila na pomembnost obrambnih sporazumov z drugimi državami. Za krepitev slovenske vojske se je izreklo 31,1% anketirancev, za krepitev slovenske policije 18,7%, za priključitev Slovenije k vojaško-obrambni organizaciji NATO pa 40,5%.

Kaže pa, da je priključitev k NATU velik cilj sedanje slovenske politike. Minister za obrambo Jelko Kacin je navdušen nad obiskom, ki ga je opravil v Združenih državah Amerike, kjer sta državi podpisali sporazum o sodelovanju pri obrambnih in vojaških odnosih. Po tistem, kar je izjavil po vrnitvi v domovino, se zdi, da so Američani s svojo vojaško silo in politiko v raznih oblikah že prisotni v Sloveniji. Pri nas dobivajo razne obveščevalne podatke, pripravljajo skupne slovensko-ameriške vojaške vaje, ki bodo kmalu v Sloveniji in

zunaj naše države. Slovenija bo začela kmalu pošiljati svoje častnike ali vojaške izvedence v ameriške vojaške šole, tako tudi v Letalsko akademijo v Colorado Springs in v slovitvo vojaško šolo v West Point. V ZDA je Slovenija kupila 7 helikopterjev in morda bo nabavila tudi kakšno letalo vrste F-16. Kacin je bil zelo zadovoljen, »ker v pogovoru z ameriški častniki in predstavniki Obrambnega ministrstva ni bila niti enkrat omenjena Jugoslavija.« ZDA bodo podpirale razvoj in usposabljanje slovenske države. Že v tem mesecu bo v Slovenijo prispela skupina strokovnjakov, ki bo preučila možnost tehničnih povezav našega centra zračne obrambe s poveljstvom NATA. V Slovenijo bodo kmalu priletela ameriška letala, ki bodo našim radarskim tehnikom omogočila urjenje.

Naša država je za svet, zlasti pa za velesilo, kot so ZDA, očitno strateško pomembna. Zaradi tega vlada tolikšno zanimanje za Slovenijo. Vendar gre le za vojaške vidike sodelovanja, medtem ko ZDA kažejo mnogo manjše zanimanje za notranje razmere v Sloveniji.

F.Z.

Slovenska javnost nasprotuje vračanju nekdanjih oficirjev JLA

Nekdanji generalmajor Jugoslovanske armade, ki je zdaj sicer že v pokoju, Milan Aksentijević, je v nedeljo zapustil Slovenijo, kjer je bil s turističnim vizumom 14 dni pri svoji družini na Golniku. Slovenska javnost se je na njegov prihod v državo ogorčeno odzvala, saj je omenjeni general ne samo nasprotoval osamosvojitvi Slovenije, ampak je celo določal cilje v Ljubljani in drugod, ki naj bi jih bivša zvezna vojska bombardirala.

Njegovo podcenjevanje in zaničevanje nove slovenske države se je kazalo tudi v Skupščini Slovenije, kjer je general zastopal svojo armado. Do bivšega obrambnega ministra je imel tako žaljiv odnos, da ga je imenoval »ovaj Janezek.« Na izredni seji Odbora za obrambo Državnega zbora so zahtevali, naj oblast v prihodnje prepreči obiske oziroma vrnitev v Slovenijo vsem tistim častnikom nekdanje vojske in drugim osebam, ki so delovale proti naši državi. Poslanec Marjan Poljšak je na seji poudaril, da je prejel pismo ogorčenih občanov, ki opozarjajo, »da bodo stvari vzeli v svoje roke, če pristojni organi ne bodo ukrepali in odpovedali gostoljubje osebam, ki so delovale proti osamosvojitvi Slovenije.« Sicer pa, kakšen naj bi bil duhovni profil generala Milana Aksentijevića, se je vprašal eden od bralcev časnika Delo. Pri nas je imel družino, živel je v blaginji in Slovenci so mu nudili gostoljubje. Toda namesto da bi v odločilnem obdobju za usodo in prihodnost Slovenije poskušal razumeti težnje ljudstva, s katerim je živel, je grozil, izbiral cilje napadov zvezne vojske in njenega letalstva, nato pa se napotil v vojno na Hrvaško. Medtem je poslanec Ivo Hvalica dejal, da se tudi po Vipavi sprehajajo bivši častniki Jugoslovanske vojske, »ki jih domačini ne bi hoteli nikoli več videti.« Med njimi so tudi Georgij Ivanov, Dragiša Milenković in bivši šef tajne protiobveščevalne službe zvezne vojske Ilija Rančić.

F.Z.

Živeti v resnici

Demokratska Evropa obhaja petdeseto obletnico ponovne vzpostavitve demokracije, ki je sledila zmagi nad fašističnim in nacističnim totalitarizmom. Na proslavo 50. obletnice invazije v Normandiji so bili povabljeni tudi Poljaki, Čehi in Slovaki kot sobojevniki za zmago demokracije. Kako to, da med povabljenimi ni bilo Slovenije, še zlasti, če pomislimo na vso tiho diplomacijo in lobiranje naše oblasti, da bi bili povabljeni v zbor zmagovalcev nad totalitarizmom? S tem, ko nas demokracije niso povabile na njihov zlati jubilej, so nam dale jasno vedeti, kako ocenjujejo naš boj proti fašizmu. V njihovih očeh to ni bil boj za demokracijo, marveč neizprosna in barbarski boj za drug, še hujski totalitarizem: komunizem. Zaradi tega ne moremo obhajati skupaj z zahodno Evropo petdesetletnice zmage in obnovitve demokracije, marveč le petdesetletnico zmage komunizma nad fašizmom in demokracijo.

Zlati jubilej zahodnih demokracij pa je lahko za nas trenutek iskrenega soočenja s svojo preteklostjo, z nami samimi. Končno si moramo namreč priznati, da smo od leta 1945 gradili komunistični totalitarizem, ki je krvavo in grobo teptal človekove pravice in se z vsemi sredstvi boril proti demokraciji. Zavedati se moramo tudi, da nam komunizma ni vsilila rdeča armada z bajoneti in s tanki, kot se je to zgodilo vzhodnim državam, ampak »najboljši sinovi in hčere« slovenske matere. Saj so nas tako učili v šoli, mar ne? Kakšna perverzna in kriminalna sla po totalni oblasti in zaslepljenosti je morala voditi »najboljše sinove in hčere«, da so se borili za hujski totalitarizem in barbarstvo od premaganega, ga potempetinstirideset let neusmiljeno in brezobzirno vsiljevali našemu narodu? In še bolj nerazumljivo je, zakaj so to počeli takrat, ko se je Zahod boril za demokracijo in civilizacijo ter ju dograjeval zadnjih petdeset let. Kakšen absurd v stoletju razuma in humanosti! (...)

Drago Ocvirik
(iz zadnje številke Družine)

Televizija je...

(nadaljevanje s 3. strani)

bodo zadeve razvijale in da ne bo prišlo do nadaljnega obubožanja osebja, kajti naša ustanova doživlja hude trenutke v zvezi z zaposlitvijo. Osebe krčijo, kar najbolj prizadene periferne sedeže, kot je Trst, kjer pa imamo nacionalno mrežo s celodnevним programom in minimalnim osebjem. Če bomo imeli tudi televizijo z minimalnim osebjem, ne vem, če so kake možnosti za razširitev naše produkcije. Zato mislim, da bodo dejanske možnosti, da se bo v bodoče ta program razširil, toda razširil se bo na področju nakupov določenih programov. Pri tem moramo upoštevati, da govorimo o slovenskem televizijskem programu in da slovenski televizijski trg ni velik. Naša želja bi bila (in prepričani smo, da bi bilo zelo dobro) predvajati filme v slovenski sinhronizaciji, kajti podnapisi v filmu (kot delajo v Ljubljani) sicer ščitijo kvaliteto izvirnika, pri nas pa je bistvena slovenska beseda. Zato smo prepričani, da bi sinhronizirani komercialni filmi v slovenščini imeli še večjo tržno vrednost, kot jih imajo sedanji izvirniki s podnapisi.

Kakšna bo vloga slovenskega radia z nastopom televizijskih oddaj?

Vloga radia bo ostala po mojem nespremenjena. Radio je pomembno sredstvo obveščanja, pri vsem tem odigrava svojo primarno vlogo. Odločno napako bi naredili, če bi sedaj radijske programe skrčili na račun televizije. Po mojem mnenju bo vloga radia z nastopom televizije še pomembnejša. Smo pa zelo zadovoljni in obenem zaskrbljeni, priprave so živčne, težke, vendar po mojem to ni samo velik dan za našo skupnost, ampak tudi za Rai in za italijansko državo, kajti z nastopom slovenskih televizijskih oddaj prihajajo do izraza kulturne vrednote, ki morajo biti v izhodišču ne samo v krajevni stvarnosti in v državi, ampak tudi v odnosih med državami in upam, da se bodo tudi odnosi med Italijo in Slovenijo na ta račun popravili in da bomo tudi mi na nivoju televizije prispevali svoj delež pri utrjevanju vezi in sodelovanja.

Pogovarjal se je
Ivan Žerjal

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Po vsem svetu se je z bliskovito hitrostjo razširil strah, ki ga je v Tokju povzročilo prvo superteroristično dejanje naše dobe in pokazalo, kako ranljivi so naši megasistemi, vlemesta in vsa supertehnologija. Medtem pa so se v Italiji še naprej kregali, ali naj bodo volitve junija ali kasneje, dokončno pa je razpadla nekdanja krščanskodemokratska stranka. Napovedi so bile pravilne. Enotnost katoličanov v politiki je postala žrtev preteklih korupcij, afer, spletkarjenja, neustavljivega teženja po oblasti in nazadnje tudi zgrešenih računov in iluzij, da je mogoče spet postaviti na noge Krščansko demokracijo. To supernapačno vizijo je v svoji veliki želji po obnovitvi zmerne centra zagrešil Buttiglione, ki se ni mogel zadovoljiti z vlogo voditelja nemočne, majhne Ljudske stranke. Odločil se je za zasuk na desno, za glasovi svojih volilcev, ki mu jih je spjel Berlusconi; z njim pojde na deželne volitve. Gesta je obsojena na neuspeh, med drugim tudi zato, ker je bila improvizirana, kar dokazuje dejstvo, da bo Casinijev krščanskodemokratski center šel na volitve samostojno. Krščanske demokracije, ki je na en ali drug način vendarle zagotovila Italiji skoro 50 let svobode in več kot zadovoljiv življenjski standard, torej ni več in katoličanom verjetno ne bo nikoli več dano skupno nastopati v politiki.

Medrazrednost, ki je bila prej moč KD, jo je zdaj pokopala. Klavni spor za njeno dediščino se končuje na sodišču, saj ni vseeno, komu bodo pripadli simboli in znaki stranke in navsezadnje tudi nepremičnine. Kljub vsem dvomom in pomislekom pa ostaja živa moralna dediščina KD, vsaj tisti njen del, ki se v preteklih desetletjih ni umazal in potvoril. To dediščino mora pobrati Ljudska stranka in jo varovati, če bo hotela še vplivati na družbo s tistimi vrednotami, ki jih KD ni znala ali hotela uveljaviti. Morda jih tudi ni mogla, saj je imela proti sebi ne samo komunizem levičarjev in laicizem socialistov, radikalcev ter drugih sopotnikov, temveč tudi framazonstvo, ki povezuje celotno politično pahljačo. Dinijeva vlada se je medtem prebila skozi novo zaupnico v senatu brez napovedanih ovir. Berlusconi in Fini sta se verjetno zavedla, da bi tako ravnanje zbudilo protiučinke pri volilcih, do katerih so zdaj vsi pozorni, saj se je že začela volilna kampanija. Lira se je nekoliko okrepila, toda narasla je inflacija, kar bo nova skrb ne samo za politike, temveč za vse nas.

ISKRICE

Kardinal Oddi: »Po resnici povedano, mi Fini zelo ugaja, ker ima jasne pojme, ve, kaj hoče, ve, kaj mora opustiti in kam mora priti, in nazadnje je zelo pomirjevalen.«

Dragi kardinal, prav iz istih razlogov sem odločno proti Finiju, ker ve, kaj hoče. Zato ga ne maram in mu ne zaupam.

Kardinal Oddi: »Mislim, da bi sv. oče Ljudski stranki svetoval Berlusconi.«

Dragi kardinal, ste res prepričani v to? Jaz v to zelo dvomim. To je vaše osebno mnenje, ki me ne veže.

Mladi Thaler (zunanji minister Slovenije) se je že dobro zdrnil pred javnostjo. Ni dober znak, če človeka označujejo »enfant prodige«.

Tak fantiček je dober, le dokler služi igri tistega, ki vleče niti (beri: Drnovška).

Prevladuje vedno bolj splošno mnenje, da je gonja proti Cerkv v Sloveniji orkestrirana zadeva. Zaradi tega si ne belimo glave, saj ni to za Cerkev nič novega. Dosti takih argu-

mentov pa je že starih in obrabljenih. Laž nima domišljije. Oblast v Sloveniji se vedno bolj monopolizira, Cerkev pa postaja svoboden glas vesti. Zato jo je treba utišati, ji vzeti dobro ime in verodostojnost, jo smešiti ali sramotiti. Tako je napisal F.B.

Modrost in zavest narodne sprave narekuje, da se ob bližnji obletnici ne izvede vojaška parada. Kaj bo prevladalo?

Italija je z zadnjim sporazumom, na podlagi katerega umika veto za začetek pogajanj o pridruženem članstvu Slovenije z Evropsko zvezo, pridobila mnogo več, kot je mislila, da bo pridobila z oglejsko izjavo. Odslej bo za italijanskimi zahtevami stala vsa Evropska zveza. Tako je izjavil France Bučar.

Par condicio v TKB. Slovenska banka ni več v čisto slovenskih rokah, prisiljena je bila sprejeti nove partnerje. Je res, da niso hoteli zraven tukajšnjih drugače mislečih Slovencev? Če je to res, ostajamo vedno pri enoumju kot v Sloveniji. Ne skrivajmo resnice pod preprogo!

Venček

BRALCI PIŠEJO

Dramski odsek PD Štandrež je bil v preteklosti že gost Kulturnega doma v Gorici

Ni moj namen ustvarjati nepotrebnih polemik, ampak članek izpod peresa Ive Koršič, objavljen v Katoliškem glasu dne 16. marca 1995 z naslovom Povšetova komedija v goriškem Kulturnem domu me sili, da demantiram netočne informacije, v katerih zaznamam - ob nepreverjanju - tudi nekoliko provokativnih namigov.

Že v samem uvodu Iva Koršič namreč navaja: »Končno so se odprla vrata goriškega Kulturnega doma tudi dramskemu odseku prosvetnega društva Štandrež...« nato pa prvi odstavek končuje: »Simpatični in bleščeči štandreški igralci so vendarle lahko nastopili na odru, na katerem je igralo že marsikatero znano poklicno gledališče in na katerem

se odvija gledališka sezona.« Naj k temu le še dodam, da je v svojem pozdravnem nagovoru pred pričetkom predstave štandreške skupine tudi predsednik rajonskega sveta za Pevmo, Oslavje in Štaver, Silvan Primožič v imenu prirediteljev v istem smislu poudaril, da gre pač za prvi nastop dramske skupine prosvetnega društva Štandrež v goriškem Kulturnem domu.

V zvezi s tem se mi zdi umestno le podčrtati poleg tega, da teži Kulturni dom za tem, da bi bil stalno odprt hram za vse goriške organizacije, stranke in skupine, da je dramska skupina PD Štandrež že nastopila v Kulturnem domu v Gorici, in sicer z Nušičevim Poslancem 14. novembra 1987. Štandrežci so takrat nastopili

na izrecno povabilo Upravnega odbora Kulturnega doma - Gorica v okviru gledališkega amaterskega festivala »Teatro per teatro«, ki ga je priredil Kulturni dom s sodelovanjem Bertonijske gledališke zadruge CISAC iz Gorice.

Ne glede na to pojasnitev pa mi dovolite, da v imenu Upravnega odbora Kulturnega doma izrazim javno pohvalo štandreškemu igralcem za njihov nastop na odru doma, saj so se tudi ob tej priložnosti izkazali kot pravi gledališki mojstri. Enaka pohvala naj gre tudi članom gledališke skupine Oder 90, ki so v Kulturnem domu nastopili v nedeljo, 19. marca 1995, ter uspešno predstavili komedijo En dan z Edvardom. Ob tem velja omeniti, da je Oder 90 v svoji petletni karieri tokrat prvič nastopil v goriškem Kulturnem domu. S spoštovanjem.

Igor Komel
ravnatelj Kulturnega doma
Gorica

V demokracijo z demokracijo

Gorbačov v Gorici osvetli... svojo politično vizijo

V torek, 14. marca, je Gorico obiskal izjemen gost: bivši predsednik SZ, oče perestrojke in glasnosti, Mihail Sergejevič Gorbačov. Udeležil se je javnega posveta na temo Vzhodna Evropa med upanjem in konflikti, ki ga je pripravilo združenje Anolf. Pred njim sta spregovorila novinarja Fulvio Molinari in vsedržavni tajnik sindikata Cisl Sergio D'Antoni. Kljub njunim prodornim besedam - prvi je govoril o razvoju in velikih socialnih zapletih v vzhodnoevropskih državah, drugi pa o perspektivah evropskih družb, razpetih med individualistično osamljenostjo ter nujnostjo integracije in mednarodne solidarnosti - je bila pozornost številne publike usmerjena v pričakovanje osrednjega posega.

Gorbačov je najprej orisal razplet dogodkov SZ v zadnjem desetletju. Po dosežkih na področju demokracije, enakopravnosti in svobodčin je želel ohraniti Sovjetsko zvezo v obliki federacije svobodnih in enakopravnih držav. To je bila po njegovem mnenju najboljša rešitev za velesilo, v kateri je živele 300 milijonov ljudi, ki so govorili 220 različnih jezikov in narečij. Poleg tega je hotel postopno ekonomsko reformo. »V demokracijo z demokracijo!« bi lahko sintetizirali njegov na pol uresničen politični načrt. Nasprotniki, ki jih je označil za neoboljševike, so mu namreč to prepričali in povzročili razpad zveze in s tem odprli možnost za nešteto kriznih žarišč ter s prehitrimi in izsiljenimi ekonomskimi reformami povzročili hudo ekonomsko krizo.

Ustavil se je pri dogodkih v bivši Jugoslaviji. »Kaj je naredila Evropa, ko sta Slovenija in Hrvaška proglasili svojo neodvisnost? Evropske države so začele tekmovati, kdo bo prej priznal Slovenijo in Hrvaško, namesto da bi - tudi že prej - poskušale spraviti vse dele Jugoslavije k pogajalski mizi. Res je, da je bila bivša Jugoslavija opresivna. Toda nujno potrebujemo evropskih struktur, ki bi lahko zagotavljale mir in varnost na vsej celini.«

Zelo je podčrtal pomembnost evropskih združevalnih procesov, ki jih v nobenem primeru ne gre opustiti, kajti »visok davek bomo morali plačati, če ne bomo znali izkoristiti vseh možnosti, ki nam jih je nudil konec hladne vojne. Na Vzhodu je v teku proces deideologizacije. Zahod pa še vedno gleda na vzhodne države s svojimi očmi in svojimi merili...«

Daljnosežnost njegove politične

perspektive dokazuje njegov naslednji, po mojem mnenju osrednji, miselni sklop: »Bodočnost mora temeljiti na novi politiki. Za to pa nujno potrebujemo novo misel, ki naj temelji na globalnih človeških vrednotah. Potrebujemo novo civilizacijo (...) Ne smemo zanemarjati pravice narodov do samoodločbe, toda ljudje lahko živijo skupaj, lahko sobivajo in sodelujejo. Ideje o suverenosti ne smemo privedi do skrajnosti...«

Skratka gre za vizijo človeka, ki trdno verjame v demokracijo in ne v demagogijo, ki verjame v sobivanje in enakopravnost različnih narodov in ne v »hiperetizem«, ki verjame v postopno in evolutivno politiko in ne v »avanturizem in revolucije«, ki gleda daljnoročno in ne površinsko.

Njegovo branje dogodkov v zvezi z bivšo Jugoslavijo je seveda podvrženo različnim interpretacijam. Nekateri Slovenci so ga za to kritizirali. Njegovo gledanje brez dvoma upravičeno pogojuje strah, da se ne bi v bivši SZ krizna žarišča zaradi novih nacionalizmov še pomnožila. Poleg tega je bila njegova kritika uperjena predvsem proti evropskim državam in ZDA, ki niso razumele naravnih in že večletnih teženj po samoodločbi narodov bivše Jugoslavije. O politični oportunisti njegove izjave so možna različna mnenja. Vsekakor mislim, da jo je treba brati v kontekstu njegove celotne politične vizije in tudi v luči njegovega zgodovinskega prispevka h gradnji novega svetovnega reda.

Ne glede na to tematiko, ki je bila v njegovem govoru vsekakor marginalna, se mi zdijo neutemeljene kritike, ki so na Gorbačova letele iz vrst našega zamejskega dnevnika, češ da »je povzdignil v nebesa svojo politiko in perestrojko,« da so njegove zamisli o novi Evropi »sanjarjenje o nekakšnem evropeizmu in celo panevropeizmu,« da so »nestvarne« in »v celoti odmaknjene od sedanje evropske politične stvarnosti.«

Zanimivo je, da je vsakdo, ki si upa biti originalen in verjame v vrednote, ki so globlje od trenutnega (ne nujno individualnega) interesa, obsojen na to, da ga imajo za sanjača. Tudi Roberta Schumana, »arhitekta nove Evrope«, so imeli za sanjača. Tudi Janeza Pavla II. (ki se - glej slučaj! - z Gorbačovom zelo dobro razume) imajo mnogi za sanjača. Škoda le, da je takih sanjačev tako malo.

Damjan Hlede

Delovanje briškega Kluba krščanskih izobražencev

Pred dvema letoma se je v Goriških Brdih oblikoval Klub krščanskih izobražencev, ki je prevzel ime po znanem briškem duhovniku, pokojnem msgr. Jožku Benedetiču iz Vipolže. Že prvo leto je v zimskih mesecih pripravil strokovna predavanja in se seznanil s kulturno dejavnostjo Slovencev v Italiji ter obravnaval žgočo temo na Goriškem - igralništvo.

Letos so vsak drugi petek v mesecu potekala srečanja v prostorih župnijske dvorane v Biljani. Po programu so srečanja predvidena mesečno od oktobra do maja. Letos so bila izvedena naslednja predavanja: Bruno Podveršič: Razmere v Brdih v času vizitacij prvega goriškega nadškofa grofa Karla Attemsa; Efreim Mozetič: Korenine preteklosti; Anton Marinič: Spomini na kulturno življenje v Brdih v letih 1918-1943 (pričevanje); Peter Stres: Nedeljski študijski izlet v nekdanji benediktinski samostan Rožar pri Čedadu; Vitomir Bric: Meje rasti (predavanje z diapozitivi o heraldiki (grboslovju), s posebnim ozirom na Brda; Peter Stres: predavanje o Strpnosti.

V aprilu je v programu še predavanje kustosa Galerije Zorana Mušiča na gradu Dobrovo, akademskega kiparja Herka Saksida o Sedanjem stanju kulturne dediščine in zgodovinskih spomenikih v Goriških Brdih. Študijski izlet v Beneško Slovenijo bo sklenil letošnji cikel srečanj Kluba krščanskih izobražencev.

Peter Stres

Kultura in pust

Na pustni torek je bil po ajdovskih ulicah množičen pustni sprevod, ki je žalil papeža, škofo, verske simbole in vse ljudi, ki jim vera ter kultura nekaj pomenita. Glavna oseba je bila oblečena kot papež. Na plakatih, ki so napovedovali sprevod, so ga imenovali papa Jaka I. Pije. Spremljevalci so bili našemljeni v škofo, redovnice, redovnike z vsemi verskimi in bogoslužnimi znamenji... Norčevali so se iz papeževega poljubljanja zemlje, ko pride v neko deželo. Križ, ki je najsvetejše krščansko znamenje, je bil za pustno dekoracijo. Po ulicah so peli »pustne litanije«, kropili so z blagoslovljeno vodo, norčevali so se iz božje besede, karikirali so blagoslov. Pustni sprevod je krožil po Ajdovščini kar nekaj ur. Lokalni radio Nova je vse to pohvalno komentiral in vmes še dodal nagradni kviz o papežu, Cerkvi, Vatikanu in za nagrado delil Kardeljeve in Titove knjige. Tv Primorka je pustovanje posnela in ga predvajala na pust in nato še naslednjo soboto.

Ob tem dogodku pa tudi ob pustnih burkah, ki se pojavljajo v drugih krajih, se vsiljuje vprašanje o naši kulturi. Kultura izhaja iz latinske besede »cultus«, ki pomeni negovanje, čiščenje, plemenitenje. Kult je tudi druga beseda za bogoslužje. Nasprotje kulture je cinizem. Cinizem izhaja iz grške besede »kyon«, ki pomeni pes. Cinizem se vsaki stvari približa na »pasji« način (pes pogosto dvigne nogo in opravi svoje...).

Pust je čas smeha, duhovitih norčij, domiselnih mask. Lahko je vesel kulturni dogodek in ohranjevalec prastarih šeg. Prav za pust se zelo pokaže, koliko smo kulturni (ali cinični) in koliko je v nas zdravega čuta, kaj je primerno in kaj ne. Pust ni opravičilo za pijančevanje, nekulturno govorjenje in preklinjanje. Kulturni človek tudi za pust spoštuje Boga in vse, kar je Bogu posvečeno. Ne norčuje se iz svojih staršev, invalidov in prizadetih ljudi. Za pustovanje se ne sme v nobenem primeru zlorabljeni verskih obredov in znamenj: zakramentov, križev, blagoslovljene vode, pogreba, molitve, bogoslužnih oblačil. Isto velja za državne simbole: zastavo, grb, državno himno in za verska znamenja drugih veroizpovedi. Kulturnemu človeku, naj bo veren ali neveren, so nekatere stvari svete, jih spoštuje, neguje in se iz njih ne norčuje. To je bistvo kulture v prvotnem pomenu.

Pustni dogodki so večkrat žalitev vseh, ki verske vrednote cenimo. Kažejo na pomanjkanje prave kulture in dobrega okusa. Razgaljajo pomanjkljiv čut spoštovanja do Boga in vsega božjega celo pri vernih ljudeh, saj je pri vsem najbolj žalostno to, da sodelujejo pri pustnih burkah z versko vsebino tudi verni otroci, mladi in odrasli.

Nesramen cinizem je norčevanje iz papeža, ki vodi 825 milijonov katoličanov in je največja moralna avtoriteta na svetu; iz papeža, ki je prvi med evropskimi poglavarji priznal Slovenijo kot samostojno državo. Tisti, ki se smejejo in zabavajo na tak način, bi morali biti dosledni ciniki. Ko bodo imeli smrt v domači družini ali bodo sami umrli, naj pogreb vodijo organizatorji pustnih burk z versko vsebino.

Starši, vzgojitelji in drugi odgovorni za javno življenje moramo odločno zahtevati kulturno ravnanje tudi za pust. Veliko vzgoje bo še treba, da bodo otroci, mladi in starejši začutili, da so nesprijemljivi pustni pogrebi in krsti, da se pustne garderobe ne krasi z bogoslužnimi oblačili in verskimi znamenji in da se z Bogom in molitvijo ne dela burk. Prva žrtev posmehovanja verskim znamenjem in vrednotam so prav vzgojitelji in starši.

Bog se ne pusti zasmehovati, piše v Svetem pismu. Družba, ki ji ni nič sveto - cinična družba, se sama kmalu razkroji.

Ivan Albreht

Zaživel je Jurčičev Deseti brat

Prepričani smo bili, da goriški gledalci nestrpnost in z velikim zanimanjem pričakujejo izvedbo Jurčičevega Deseta brata, a nismo si mogli predstavljati, da bo odziv tolikšen in tako pozitiven. Dvorana Kulturnega doma je bila v ponedeljek, 20. marca (ponovitev je bila 21.), popolnoma zasedena in publika je ves čas pozorno in zavzeto sledila predstavi, ki je bila res mogočna, slovesna uprizoritev, kot je vodstvo SSG obljubilo na začetku letošnje gledališke sezone. S tako dognano predstavo se je naše gledališče prav gotovo na najboljši način spomnilo stopetdesete obletnice rojstva slovenskega pisatelja Josipa Jurčiča.

Pred nami je oživel Martinek v izvedbi Gojmira Lešnjaka, sicer nekoliko manj romantično in skrivnostno obarvan, a živ, otipljiv, neomajen, odločen, pošten, pravičen do svoje prerane smrti, na katero gledalec, čeprav sočustvuje z njim, kaj kmalu pozabi ob sončnem, sklepnem, skupinskem prizoru, ko Krjavelj pohiti na grad Slemenice in z Martinkovim sporočilom in Piškavovim pismom vse uravna in s tem se seveda vse srečno razplete. Krjavelj Jurija Součka je čudovit, izreden, kot vzet iz naše fantazije. Prav gotovo smo si ga predstavljali ravno takega, ko v veseli družini pri Obrščaku razlaga, kako je hudiča presekal na dvoje. Tudi stric Dolef, zapit, učen mož, ki ga je do podrobnosti dosledno prisrčno izrisal Livij Bogatec, nam seže do srca s svojim brinjevcem in prazno mošnjo. Mrkega, zagonetnega dr. Piškava, ki se pred tragično smrtjo skesa, je kleno izklesal Vladimir Jurc. Tudi mladi Aljoša Ternovšek, ognjeviti Marjan, ki kar prekipeva od jeze do Lovreta in samo čaka, kdaj bo lahko obračunal z njim, se čudovito spaja s celoto. Ne moremo mimo Staneta Raztresena, ki nas je prevzel s svojo kratko vlogo in bežnim nastopom na odru. Tri ženske figure, Barbara Cerar - Manica,

Maja Blagovič - Marička, Lučka Počkaj - Micka, so si precej slične, a vsaka po svoje je lahkotna, prijetna. Manica se bori in boji za svojega ljudskega Lovreta Aleša Kolarja, ki pa je, kot ga je že kritično ocenil Levstik, nekoliko preveč »papirnat« in neodločen. Bodočnosti si ne kroji sam, tako pač nanese, da vse drugi poskrbijo in uredijo zanj.

V uprizoritvi prijetno zvenijo glasbeni trenutki med enim prizorom in drugim, za katere je poskrbel Gregor Strniša. Glasovi pevki so zlati in brezhibni. Enkratno vzdušje, ki veje iz predstave, še bolj poudarjajo originalna menjava scene pri odprtem odru in lahkotni oblaki, ki nam pričarajo daljni, skoro sanjski čas, v katerega nas popeljeta režiser Dušan Mlakar in scenograf Klavdij Palčič. K temu pripomorejo še primerni in učinkoviti kostumi Marije Vidau. Jožetu Faganelu pa sta bila poverjeni redakcija in lektorstvo. Mlakar je Inkretovo dramtizacijo prvega slovenskega romana nekoliko spremenil in napravil iz njega nekakšno zelo privlačno ljudsko igro, s katero je SSG hotelo počastiti pisatelja Jurčiča, a tudi proslaviti petdesetletnico neprekinjenega delovanja. Kje je tisto daljno leto 1945, ko je Slovensko narodno gledališče za Trst in Primorje (tako se je imenovalo) začelo svojo prvo sezono v tržaškem gledališču Fenice pod »svobodnim soncem«, po hudi vojni vihrini in nacifašizmu, ki sta prizadela toliko gorja našemu ljudstvu? Takrat so se igralci predstavili prav z Jurčičevo igro. Stane Raztresen in Aleksander Valič sta sodelovala že pri takratni uprizoritvi in prav gotovo so še živi nekateri gledalci, ki so si jo ogledali. Zanimivo bi bilo primerjati takratno in današnjo izvedbo. Gotovo pa je, da sta obe enako pomembni in slovesni. Takrat je gledališče spet svobodno zadihalo, sedaj pa je na krasen način proslavilo svojo petdesetletnico obstoja. Čeprav je v teh letih naletelo na marsikatero težavo

in se še zmeraj iz leta v leto prebija skozi finančne stiske in perspektive niso prav nič rožnate, še živi, ustvarja in nas vsako jesen z novim zanosom vabi v gledališki hram. Prepričani smo, da bo še vztrajalo na tej poti, le da bomo mi pripravljeni mu slediti in čutiti z njim to, kar so občutili gledalci tistega daljnega leta 1945.

Iva Koršič

Razstava o kinematografih v Gorici

V soboto, 25. marca, bodo v kinu Vittoria na Travniku slovesno odprli razstavo z naslovom 1896-1918: Kinematograf v Gorici. Razstava je sad dela goriškega kinoateljca in ljubljanskega Slovenskega muzeja filma in gledališča. Razstava bo goriški publiki prikazala prva leta filma in filmske industrije v Gorici. Film je imel namreč tudi v Gorici veliko kulturno in socialno vlogo. Na razstavi bo na ogled fotografsko in dokumentarno gradivo, ki priča o prvih, začetnih, potujočih kinematografih in končno prvih stalnih ter o začetkih življenja filma v Gorici. Obenem bo v Gorici tudi prikazano, kako je goriška publika sprejemala film; prikazani bodo tudi filmski igralci, ki so bili pred sto leti najbolj všeč ljudem. Seveda bo v kinu Vittoria med razstavo na ogled tudi vrsta dokumentarnih filmov, ki pričajo o življenju Gorice med prvo vojno in takoj po njej, nekaj pa bo tudi prvih filmov, ki so jih posneli na Goriškem pred prvo svetovno vojno. Na posebnem ekranu si bomo v kinu Vittoria lahko ogledali vrsto dokumentarnih filmov, ki so zvečine posvečeni Gorici in nam go-

Razstava grafik Franka Vecchieta

V sredo, 15. marca, so v galeriji Katoliške knjigarne na Travniku v Gorici odprli razstavo tržaškega umetnika Franka Vecchieta. Prof. Joško Vetrih je v slovenskem in italijanskem jeziku spregovoril o umetniku. Na uspeli otvoritvi razstave je nastopil še godalni kvartet Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice.

Joško Vetrih je podčrtal predvsem smisel Franka Vecchieta za dobro kompozicijo in poudaril njegovo visoko tehnično pripravljenost, saj so grafike, ki jih umetnik razstavlja v Gorici, zares vrhunsko izdelane. Da je Vecchiet zelo dober grafik, nam pričajo prav vsi njegovi lesorezi. Gre za zadnja Vecchietova dela, ki pa so nadaljevanje njegovega večletnega iskanja in so zato tudi nadaljevanje pred leti nastalih slik, na katere smo skoraj že pozabili. V Gorici je Vecchiet razstavil vrsto novih lesorezov v večbarvni tehniki, gotovo pa gledalca najbolj vznemirjajo njegovi veliki rjnobeli lesorezi, na katerih lahko le tu pa tam zasledimo kakšen majhen krvav madež. Vecchietov svet slikanja je zaprt v govorico nemih simbolov, njegove kompozicije pa so vse takšne, da ga lahko že od daleč spoznamo; umetnik ima namreč zelo samosvojo likovno govorico. Seveda

Umetnik ob svojih slikah (Foto Studio Reportage)

se vsakdo sprašuje po pomenu slik, ki ga morda umetnik niti ne išče, ker se večkrat že zadovolji z lepo, umirjeno in harmonično kompozicijo, ki zadošča že sama sebi s svojo umirjenostjo. Vecchietove grafike nam govorijo o krhkem svetu; so kot poezija. Ne gre za trdno kompozicijo slike, ampak za drobno iskanje smisla skozi pretanjeno slikanje. Imenitne in nežne kompozicije, ki se kot nekaka mreža, kažejo našim očem, govorijo o svetu, v katerem živimo, in skušajo pokazati, da v življenju ne moremo najti odgovorov na vsa vprašanja; večkrat se moramo ustaviti že pri lepih formah, ki pa nam govorijo o neki globlji harmoniji v nas. Slike v goriški galeriji pričajo o tem, da je Vecchiet izredno dober grafik, ki nadaljuje delo svojega učitelja, nepozabnega Avgusta Černigoja. Z razliko od učitelja pa je Vecchiet iz dneva v dan nežnejši in vedno bolj prefinjen opazovalec sveta okrog nas.

Jurij Paljk

Film petih Slovenij

Jubilejni program Film Video Monitorja od 23. do 28. marca

»Slovenski film je skrivnost, ki jo je Evropa znala najbolje prikriti.« je mnenje Rona Hollowaya, kritika Hollywood Reporterja.

Letos FILM VIDEO MONITOR praznuje svojo deseto obletnico neprekinjenega delovanja. V vseh teh letih je bil odprto okno v filmski svet, ki ga velika publika še ni raziskala. Italijanski kritiki in lokalni publikli je ponudil možnost srečanja s slovensko kulturo.

Letošnji FILM VIDEO MONITOR bo pregled slovenskega filma in nosi naslov FILM PETIH SLOVENIJ, avstroogrske, stare jugoslovanske, nove jugoslovanske, samostojne in inozemske.

Program zaobjema letošnje slovensko produkcijo, kot so Halgato Andreja Mlakarja, Tantadruj Tuga Štiglic in lanski še nepredvajani film Gypsy Eyes Vinčija Anžlovarja.

Na otvoritvenem večeru bodo predvajali film argentinske režiserke slovenskega porekla Lite Stantič Zid molka. S svojim filmom Stantičeva na novo odpira stare rane svoje države in obuja zamolčane spomine na ljudi, ki so izginili pod vojaško diktaturo. Na večeru bo prisotna sama režiserka, predvidoma pa bi morala priti v Gorico tudi glavna igralka Vanessa Redgrave.

vorijo o minulih časih, ko se je film dejansko rojeval. Razstava bo v Gorici odprta med delovanjem kina Vittoria vse do 12. aprila letos, za naslednje leto pa organizatorja obljublja tudi ustrezno publikacijo, ki bo govorila o filmu na Goriškem. Velik del zasluge za razstavo gre članu Kinoateljca in našemu stalnemu sodelavcu Igorju Devetaku, ki je razstavo tudi uredil.

-jp-

SLOVENC V HOLLYWOODU bo naslov predavanja raziskovalca iz Cleavelanda Joeja Valenčiča. Predstavil bo figure slovenskih priseljencev, ki so bili deležni hollywoodskega blišča. Predavanje bodo obogatili video inserti kot npr. »Lady in the lake« Roberta Montgomeryja, kjer nastopa igralec slovenskega porekla George Dolenz.

Program je v resnici mozaična retrospektiva in ponuja gledalcem splošen pregled slovenskega filma od prvih posnetkov doktorja Grossmanna do danes. Izbrani celovečerci so prišli v ožji izbor zaradi svojih režiserjev, čeprav niso njihova najbolj priznana dela. Izpadli so tudi tisti avtorji, ki jim je FILM VIDEO MONITOR v prejšnjih letih posvetil retrospektivni hommage; to so Jože Babič, Boštjan Hladnik in Jože Pogačnik.

V letošnjem izboru so torej naslednji celovečerci: KEKEC (1951) Jožeta Galeta, TRIZGODBE (1955) Františka Čapa, DOLINA MIRU (1956) Franceta Štiglic, STRAH (1973) Matjaža Klopčiča, NASVIDENJE V NASLEDNJI VOJNI (1980) Živojina Pavloviča, RDEČI BOOGIE (1982) Karpa Godine, BUTNSKALA (1985) Francija Slaka in OVNI IN MAMUTI (1985) Filipa Robarja Dorina.

AGRFTV bo tudi letos predstavila svojo novejšo produkcijo. Predstavljen bo tudi dokumentarni film o Božidarju Jakcu, ki ga je pripravil režiser Božo Šprajc leta 1977.

V nedeljo, 26. marca, bo okrogla miza na temo slovenske filmvideo produkcije znotraj in zunaj slovenskih meja ob prisotnosti novinarjev, filmologov in filmskih avtorjev.

Oder 90 - En dan z Edvardom

Mesec marec je s svojim pomladnim prebujanjem nedvomno zelo priljubljen pri ljubiteljskih gledališčih, saj je marsikatero izbralo prav ta čas za uresničitev nove premiere. Tudi Oder 90 je v nedeljo, 19. marca, v goriškem Kulturnem domu ponudil domačim gledalcem novo stvaritev. Po lanski izvedbi Finžgarjeve ljudske igre Divji lovec so se letos člani odločili za izvedbo komedije, čeprav poudarjajo, da so jim bolj pri srcu drame.

Pod vodstvom režiserja Darka Komaca, gosta iz Nove Gorice, so nam prikazali komedijo sodobnega avstrijskega pisca H.F. Kühnelta En dan z Edvardom.

Delo gotovo ni običajna klasična veseloigra, tu pa tam gledalcu res zaigra razmišljujoča, čeprav fantastična igra. Glavni junak je robot Edvard 264/18, ki se iz robota prelevi v človeka, in sicer do take skrajne mere, da se med ljudmi ne znajde več. Preveč je vse zapleteno in si zaradi tega zaželi nazaj v svoj rojstni kraj-tovarno, k svojemu izumitelju; ta bi ga spet razstavil v vijake in kose pločevine.

Nosilec te zelo zahtevne, težke vloge robota-človeka ali človeka-robota je Kazimir Černic. Z veseljem smo ga spet videli med igralci po lanskem premoru, ko se je poskušal v režiji. Svojega junaka je dosledno oblikoval od začetka, ko so bili njegovi gibi, govornica, obnašanje in dejanja čisto avtomatski, pa do konca, ko so postajali vedno bolj človeški, da nismo vedeli več, kdo je pravzaprav v igri robot. Njegovega gospodarja in »stvaritelja«, ki se je mučil in si srčno želel, da bi »stroj« postal čimbolj podoben človeku, je precej sproščeno posebil Jordan Fighele. Ob njem je kot njegova žena Patricia nastopila Elena Bensa. Škoda, da se je mestoma izkazala nekoliko preveč odmaknjena, neprizadeta. Morda bo ob ponovitvah omilila to nerodnost in bo njen lik zaživel.

Prisrčno živahno in lahkotno pa je dogajanje na odru poživila Tamara Kosič s svojo sanjavo junakinjo Evo Turner. S svojim elegantnim, igrivim nastopom nam je pričarala delček pariškega vzdušja.

Katja Sfiligoj se je prav dobro vživela v vlogo hišne pomočnice Betsy, ki je do grla sita gospodarjevih muh. Tudi Edvarda ne sprejema prav dobrohotno, ker mora doma skoro vse sama postoriti. Vsak njen vstop je bil svež

Prizor iz igre (Foto Studio Reportage)

priliv v dogajanje. Brez dvoma je Marko Černic s svojim živčnim in razburjenim Georgem, tajnikom stranke Nesebičnih, prijetno razbil mestoma nekoliko prepočasen tempo igre. Tudi Robert Juretič je v kratki vlogi reporterja Rollyja pripomogel k živahnosti predstave. Žal pa sta bila Sandro Curzola - generalni tajnik vlade Douglas Fraser in Fabjan Sfiligoj - policaj preveč toga, nesproščena. Pri stranskih vlogah smo vsekakor pogrešali nekatere lanske igralce, ki so bili še kar obetavni.

Dogajanje na odru je scensko primerno funkcionalno uokviril mladi domači umetnik Herman Kosič, pri realizaciji scene mu je pomagal Lojze Maraž. Letos je prvič namesto Snežice Černic poskrbela za kostume Daniela Klanjšček, za glasbene vložbe pa Marinka Černic. Skrita za kulisami je igralcem tudi tokrat pomagala šepetalka Mirjam Obljubek.

Številni gledalci, med temi je bilo veliko mladih, in pa tudi znane osebe, med njimi režiser Emil Aberšek, Boleslav Simoniti, so pozitivno ocenili predstavo, saj so izvajalce nagradili s prisrčnim plaskanjem in jim s tem zaželeli še veliko uspeha ob ponovitvah, ko bo verjetno marsikaj bolje steklo, kajti večkrat moramo kak spodrseljaj pripisati upravičeni premierski tremi.

Iva Koršič

Razbijači in mazači si ne dajo miru

Na obrobju letališča na pečanski strani stoji v sovedenjski občini kapelica s podobo srca Jezusovega. Ljudsko izročilo kraja pravi, da so Pečani v zadnjih dneh (baje oktobra) l. 1887 na tem kraju postavili lesen križ ali božjo martro v hvaležnost za rešitev pred kužno boleznijo. Pozneje so ga po kakih 20 letih nadomestili z zidano kapelico (pilj). Obnovili so jo v letu 1924. Zob časa je načel podobo; ker ni bila več dostojna, so jo odstranili. V letu 1982 so postavili novo podobo srca Jezusovega in kapelico popravili.

Januarja leta 1990 so neznanzi na podobo streljali, dve leti kasneje je bila kapelica še bolj oskrunjena, razbili so šipo in odnesli podobo. Obnovljeno kapelico in novo podobo srca Jezusovega (delo notredamke s. Adegunde, doma iz Mirna) je blagoslovil dr. Kazimir Humar 29. marca 1992. V lanskem letu je bila meseca marca kapelica kraj, na katerem so neznani junaki, kakor drugod na Goriškem, izražali zadovoljstvo nad političnim zasukom nove desnice in z napisi, znaki novih časov, s podobnimi znaki in simboli pomazali zid kapelice. Očitno je takim junakom nestrpnost kapelice trn v peti. Prejšnji teden so se znesli nad podobo srca Jezusovega, s trdnim predmetom razbili šipo, toda podvig, da bi podobo odnesli ali celo uničili, se ni obnesel zaradi neprobojne vrste stekla. Družina, ki požrtvovalno skrbi za kraj, in občani z zaskrbljenostjo gledajo v bodočnost tega lepega z divjimi sadeži zaraščenega kotička, v katerem stoji znak hvaležnosti verskega občestva, vaščanov vasi Peč iz prejšnjega stoletja.

Poraja se dvom o huliganstvu; vsiljuje se nam prepričanje, da se verski nestrpnosti dodaja tudi nenaklonjenost do verskih znamenj, ki izpričujejo istovetnost prebivalstva, ki živi tu že cela stoletja.

Remo Devetak

Praznik mestnih zavetnikov

Gorica je prav dostojno obhajala praznik svojih zavetnikov sv. Hilarija in Tacijana. Ob pontifikatu v stolnici, ki je posvečena prav tema dvema mučencema, je verno ljudstvo napolnilo cerkev. Navzoči so bili tudi zastopniki civilnih oblasti z županom Valentijem na čelu. V prezbiteriju so bili zbrani za somaševanje vsi župniki iz mesta ter tudi šempetrski dekan Jože Pegan in solkanski dekan Vinko Paljk. Na koro je pel zbor goriških madrigalistov.

V homiliji je g. nadškof Bommarco najprej pozdravil tudi slovenščini in nato poudaril potrebo po sodelovanju vseh župnij v mestu za skupno pastoralno delo, ki naj zajema ne samo dušne pastirje, temveč tudi laike v župnijskih pastoralnih svetih. V drugi polovici nagovora se je obrnil na mestne upravitelje in jih pozval, naj premagajo vsak pesimizem in si prizadevajo za vedno večji napredek mesta z odpiranjem, dialogom, s strpnostjo do drugače mislečih, kot je poudaril sv. oče ob svojem obisku v Gorici: »Mesto je poklicano, da postane vidno znamenje edinstva in dialoga.« Poleg pozdrava na začetku homilije je g. nadškof spregovoril v slovenščini tudi ob koncu. V našem jeziku sta bila tudi eno berilo in ena prošnja.

Na programu je bila tudi vrsta manifestacij zunaj cerkve, a so odpadle zaradi slabega vremena.

K.H.

Zborovski koncert v goriški stolnici

Ob praznovanju sv. Hilarija in Tacijana, zavetnikov goriškega mesta, je bil poleg drugih pobud v četrtek, 16.3., zvečer ob 20.30 tudi koncert goriških zborov. Sodelovali so naslednji zbori: S. Ignazio, Podgora, Monte Sabotino, S. Maria Assunta, Coral di Lucinis. Vsak je zapel štiri skladbe, v glavnem duhovne ali vsaj primerne sakralnemu prostoru. Zbor Podgora, ki ga vodi M. Spazzapan, je pripravil dve Brucknerjevi skladbi, eno Poulencovo in eno dirigenta samega. Nekaj pa bi bilo treba pripomniti: ko se slovenski zbor udeleži takih nastopov, naj pripravi tudi kako skladbo več iz slovenske literature. Med poslušalci je bil tudi nadškof, ki je nastopajočim izrekel zahvalo in podaril spominsko knjigo.

S.J.

Sindikata slovenske šole o pouku angleščine

O uvedbi angleščine na Srednji šoli I. Trinko v Gorici se je že večkrat razpravljalo in tudi Sindikat slovenske šole - tajništvo Gorica je že pred leti poudarjal pomembno vlogo tega pravzaprav že mednarodnega jezika. V lanskem šolskem letu je profesorski zbor šole I. Trinko prosil ministrstvo za poučevanje tega jezika v obliki sperimentalne, vendar je bila prošnja zavrnjena.

Upati je, da se bodo na pobudo skupine staršev otrok, ki obiskujejo peti razred osnovne šole Brolo v Gorici, komplicirani birokratski mehanizmi premaknili in da bo postala angleščina v prihodnjem šolskem letu (poleg obstoječe nemščine) enakovereden predmet. Za to bo poskrbel profesorski zbor Srednje šole I. Trinko, ki bo v kratkem prosil za poučevanje angleščine v obliki sperimentalne, ne da bi ta vplivala na število sedanjih 36 tedenskih učnih ur (dve uri soprisotnosti med italijanščino in slovenščino ter tehniko in prirodopisom, ena učna ura pa naj bi se odrgala od zemljepisa ali zgodovine).

Odbor SSS je nato razpravljalo o osnovni šoli v Pevmi ter o šolski populaciji v prihodnjem šolskem letu na podlagi danes že dokončnih vpisov. Po mnenju odbora je stanje spodbudno v vrtec in na osnovnih šolah, kjer število vpisanih raste, tako da bo v šolskem letu 1995/96 v vrtec 254 malčkov (letos 246), na osnovnih šolah pa 282 dijakov (letos 267). Zaradi upada rojstev (predvsem letnikov 1983/84/85) je stanje na srednji šoli manj spodbudno, saj število dijakov v zadnjih letih pada in bo doseglo svoj minimum prav v naslednjih dveh letih.

Razporeditev dijakov na slovenskih višjih zavodih je po mnenju odbora optimalna. Tako je na licej Trubar vpisanih 10 dijakov, 9 na pedagoški licej Gregorčič, 12 na zavod Cankar, 9 na Zois, 11 na ITIS. Štirinajst dijakov se bo po končani Trinko odločilo za pretežno take usmeritve, ki jih slovenska šola ne more nuditi. Osip ostaja velik, saj 23% dijakov se po končani srednji šoli vpiše na italijanske zavode. Sindikat nato ugotavlja, da bo v prihodnjem šolskem letu pritok dijakov iz Slovenije na naše zavode precej skromen.

SI

Bogastvo Gorice: dialog in sodelovanje

Že nekaj časa je minilo, odkar je goriško javnost presenetil predlog, da bi odstranili mrežo in zid, ki označujeta mejo med Slovenijo in Italijo pri hotelu »La Transalpina«. Pobudo so takrat dale revije Zuf de Žur, Isonzo - Soča in Oko. Pobuda je celo sprožila srečanje na najvišjih občinskih ravneh. Danes pa opazujemo, da se je vse nekoliko pomirilo in utihnilo. Tako smo se odločili, da o zadevi povprašamo pobudnike same. Nanaša vprašanja je prijazno odgovarjal član uredniškega odbora revije Zuf de Žur Paolo Iancis.

Vaš časopis je prisoten v goriškem prostoru že pet let. V tem času so gotovo dozorele izkušnje in spoznanja bodisi za razvoj lista kot tudi za sporočilo, ki ga časopis hoče dati goriškemu občinstvu. Nam lahko na kratko orišete, kako se je vse to razvilo?

Zuf de Žur je prvič izšel v oktobru leta 1994, prej je bil informativni list »Informagiovani«. Razlika je v tem, da je bil prej le šolski list, pri katerem so sodelovali študentje in obravnavali mladinske problematike. V tem kontekstu je nastala kulturna izkušnja, iz katere se je razvil Zuf de Žur. S prvo številko je naš časopis hotel postaviti v ospredje bogastvo Gorice, ki izžareva iz njenega položaja na meji med dvema državama in narodoma. To bogastvo je predstavljeno tudi v samem imenu časopisa.

Vaša pobuda glede odstranitve mreže in zidu na meji med

Slovenijo in Italijo pri hotelu »La Transalpina« je sprožila širše soočenje v goriškem kontekstu. Nam lahko obrazložite, kaj vas je privedlo do te pobude?

Ta predlog se je rodil med ljudmi in ne v občinski upravi. Sama pobuda se je obogatila s prispevki časnikarjev. Kasneje so se ukvarjali s to pobudo časopisi manjšega formata.

Pobuda sama je bila postavljena v kulturno-zgodovinski kontekst, ki je tipičen za današnji čas. Slednji se vedno bolj odraža tako v Gorici kot v Evropi v tem, da se različnost doživlja kot ogroženost. Obstaja neka zaprtost. Takemu ozračju smo želeli odgovoriti z znamenjem odprtosti. Mreža pri hotelu »La Transalpina« je ostanek hladne vojne in zaradi tega se ne sklada z modernim časom. Nujno je, da se v Gorici sproži proces odpiranja, dialoga in medsebojnih odnosov dveh kultur.

S tem se je strinjal tudi goriški župan Valenti in je marsikaj obljubil, kar je želeli, da bi se uresničilo.

Predlog gotovo ni hotel biti samo neko materialno dejanje, temveč nekaj večjega. Kako ocenjujete odzive na vašo pobudo, še posebej reakcije mladih?

Rekel bi, da so reakcije v veliki meri pozitivne in spodbudne bodisi med mladimi kot med politiki in institucijami. Samo stranki Naprej Italija in Nacionalno zavezništvo sta se izrazili negativno. V bistvu smo prejeli spodbude tako iz političnih kot iz tehničnih krogov. Sedaj želimo nadaljevati na treh

različnih nivojih: na občinskem, tako da spodbudimo župana Valentija in Špacapana k izpolnitvi obljub, ki sta jih dala javnosti; na deželnem, tako da soočimo predsednico Guerrero, ki se je sama že pozanimala o pobudi; na državnem, tako da prek krajevnih poslancev in senatorjev sprožimo parlamentarno vprašanje glede meje med Gorico in Novo Gorico.

Slovenska stran se je odzvala zelo pozitivno. Sam novogoriški župan Špacapan nas je seznanil z odobravanjem, ki so ga izrazili ljudje. Na naši strani se še vedno čuti prisotnost neke zgodovinske rane. Vendar želja je, da jo je treba premostiti in skupaj hoditi naprej.

Na koncu bi vas vprašal, ali imate za prihodnost še kakšno podobno pobudo, ki izraža vašo skupno globljo željo?

Konkretno si želim, da bi organizirali koncert, ki bi bil na odru, postavljenem čez mrežo. Tako bi lahko ljudje z obeh strani meje poslušali glasbo in to bi lahko bil korak naprej na poti do premostitve meje, ki je med narodoma. Zavedam pa se, da je ta ideja težko uresničljiva.

Če pa pogledamo na to problematiko nekoliko širše, si želim, da bi lahko ljudje vsaj malo dojel, kako se lahko obogatijo v srečanju dveh kultur in dialogu, ki nastane pri tem. To je gotovo več kot stalno povečevanje ene same kulture. Tak dialog lahko obrodi mnogo sadov za današnji čas.

Julijan Čaudek

Ljubljanski župan Rupel na obisku v Trstu

V soboto, 18. t.m., se je v Trstu mudila številna delegacija mesta Ljubljane z županom Dimitrijem Ruplom na čelu. Srečala se je s tržaškim županom Riccardom Illyem, z ostalimi občinskimi odborniki in svetovalci ter s predstavniki slovenske manjšine; obiskala pa je tudi nekatere pomembnejše ustanove, ki imajo sedež na Tržaškem. To je bilo prvo širše zasnovano srečanje med županoma obeh mest v zgodovini odnosov med Trstom in Ljubljano (čeprav je Illy pred meseci že obiskal Ljubljano), potekalo pa je v znaku prijateljstva in medsebojnega sodelovanja.

Prav o le-tem so največ govorili na zasedanju treh mešanih komisij, ki so obravnavale možnosti sodelovanja na kulturnem, znanstvenotehnološkem in gospodarskem področju. Na prvih dveh področjih je sodelovanje že dobro utečeno, snujejo pa se tudi nove pobude, kot npr. koprodukcije obeh opernih in prozskih gledališč, razstavi o Maksu Fabianiju in Avgustu Černigoju itd. Več problemov je na gospodarskem področju, kjer so skratka šele na začetku. Glavna področja, katerim bo še treba posvetiti pozornost, so turizem, javne storitve in sodelovanje med podjetji.

Ruplov obisk se je po srečnem naključju ujema z odprtjem razstave o slovenski ustvarjalnosti v Trstu, ki je bila prav tako v soboto, 18. marca, v občinski dvorani palače

Župana Illy in Rupel sta se srečala tudi s predstavniki slovenske manjšine (Foto Kroma)

Costanzi. Tako sta se oba župana udeležila njenega odprtja, ki je sicer pritegnilo veliko število ljudi. Razstava, ki ima naslov *Dvojnost (Dualità)*, daje poudarek zlasti likovnemu ustvarjanju slovenskih tržaških umetnikov (npr. slikarjev Lojzeta Spacala, Bogdana Groma, Alberta Sirka, fotografa Maria Magajne idr.) ter italijanskim prevodom slovenskih književnih del. V glavnem gre za umetnine, ki so jih razstavljali v prvi tržaški likovni galeriji *Lo Scorpione*, ki je delovala med letom 1947 in 1952. Razstava je po besedah podžupana Damianija, ki jo je odprl, prvi korak v smeri širšega pre-

gleda slovenske kulture v Trstu, ki ga namerava narediti tržaška Občina, saj bodo tej pobudi sledile tudi druge.

Spregovorila sta tudi oba župana. Riccardo Illy je poudaril potrebo po boljšem medsebojnem spoznavanju, ki vodi v konstruktivno sožitje. Dimitrij Rupel pa je dejal, da je kultura tista osnova, na kateri se je mogoče zelo hitro in na dostojni ravni sporazumevati. Izrazil je tudi željo, naj bo v Trstu več slovenskega elementa in naj bo le-ta prav tako upoštevan in spoštovan, kot je italijanski element v Ljubljani.

(iž)

V Ricmanjih so počastili zavetnika sv. Jožefa

Ricmanjci so tudi tokrat lepo počastili praznik svojega župnijskega zavetnika sv. Jožefa, ki se je letos ujema z dvema pomembnima obletnicama: 350-letnico prve ricmanjske cerkve sv. Jurija in 225-letnico sedanje župnijske cerkve sv. Jožefa. Ob tej priložnosti so priredili tudi razstavo o rokopisih, ki so v župnijskem arhivu. Razstavo, ki nosi naslov *Rokopisni pomniki iz ricmanjskega župnijskega arhiva*, so odprli v Baragovem domu v soboto, 18. marca. Pripravil jo je Goriški muzej iz Nove Gorice v sodelovanju z Ricmanjskim muzejem, svoje pokroviteljstvo pa je nudil Svet slovenskih organizacij. Razstavo je predstavil domači župnik dr. Angel Kosmač, ki je dejal, da je namen te pobude prikazati pisano besedo in jo ovrednotiti. V razstavnici dvorani Bargovega doma si tako lahko ogledamo izbor župnijskih rokopisov od konca 17. stoletja pa do druge polovice 19. stol. Razstavljene so tudi mnoge slike beneške šole iz 16. in 17. stol., pa tudi papeževa bula iz l. 1693, ki potrjuje bratovščino sv. Jožefa. Sobotnega odprtja so se udeležili tudi predsednica SSO Marija Ferletič, državni sekretar za Slovence po svetu Peter Vencelj in njegov pomočnik Rudi Merljak, za glasbeno točko pa je poskrbel moški zbor Fran Venturini iz Domja, ki je imel nato tudi celovečerni koncert.

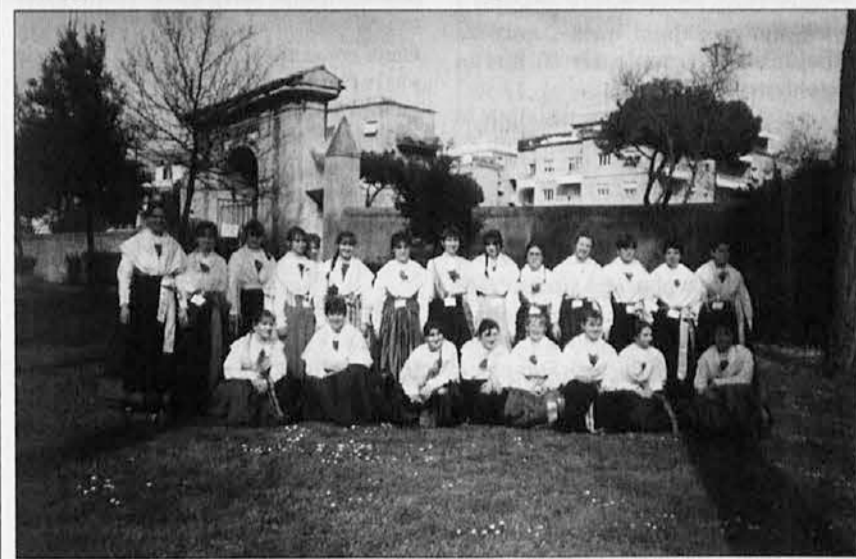
V nedeljo, 19. t.m., so Ricmanjci počastili sv. Jožefa v verskimi obredi, med katerimi so seveda najbolj izstopale jutranja slovesna peta maša in popoldanske litanije. Prihodnjo nedeljo, 26. t.m., pa bo v Baragovem domu gostovala dramska skupina PD Štandrež z vese- loigro *Kandidiraj, le kandidiraj!*

1. obletnica smrti Mirana Hrovatina

Minilo je že leto dni, odkar sta bila v Mogadišu umorjena novinarka Rai 3 Ilaria Alpi in snemalec Miran Hrovatin. Na Tržaškem so v nedeljo in ponedeljek stekle svečanosti v spomin na pokojnega Mirana. V nedeljo je v prostorih pomorskega kluba Sirena v Barkovljah potekal spominski večer, ki ga je klub priredil skupaj s Primorskim dnevnikom, Radiom Trst A, Videocestom, Glasbeno matico in centrom Emil Komel. Spregovoril je Sergij Premru, glasbene točke sta izvedla godalna ansambla obeh glasbenih šol, številni udeleženci pa so si lahko ogledali videozapis *Wartape 1991-92* v glavnem Hrovatinovih posnetkov o vojni na Balkanu.

V ponedeljek dopoldne so na pročelju stavbe novinarskega krožka v Trstu odkrili spominsko ploščo. Popoldne ob 15. uri je bila maša zadušnica v barkovljanski cerkvi, ob 17. uri pa so na sedežu Rai odprli razstavo fotografij in videoposnetkov Mirana Hrovatina.

Uspeh MPZ Vesela pomlad v Rimu

MPZ Vesela pomlad z Opčin v Villi Carpenia v Rimu

Mladinski pevski zbor Vesela pomlad z Opčin se je od 11. do 15. marca mudil v Rimu, kjer se je udeležil 2. mednarodnega tekmovanja *Orlando di Lasso*. Na tekmovanju je nastopilo več zborov iz raznih evropskih in izvenevropskih držav. MPZ Vesela pomlad je za svoje dovršeno petje prejel 88,6 točk, srebrno odličje in nagrado za najboljšo izvedbo ljudske pesmi. Uvrstitev je omogočila sodelovanje na celovečernem koncertu v baziliki Sant' Andrea della Valle v rimskem središču, kjer je nastopilo deset najbolje uvrščenih zborov. Koncertu so prisostvovali predstavniki oblasti in številno občinstvo.

Openski mladi pevci so za rimsko tekmovanje naštudirali štiri slovenske in eno italijansko pesem: pod vodstvom Franca Pohajača so torej zapeli Florjančevo *Plapolaj luč*, Grbčevo *Pomladna ladja*, Colacicchievo *Il ragno e la mosca*, Gobčevo *Moč pesmi* in rezijansko v priredbi Pavleta Merjúja *Zeleni polog*. Zbor je spremljal harmonikar Denis Novato.

tudi pet pesmi Mile Kačič.

Tudi tokrat je skupaj z revijo izšla tudi njena mladinska priloga *Rast na osmih straneh*. V tej je vrsta prispevkov od poročanja o delovanju Slovenskega kulturnega kluba s posebnim ozirom na Slovenija Party pa do literarnih in poljudnoznanstvenih spisov. Posebej zanimiv je pogovor, ki ga je Neva

Zaghet imela s tržaško študentko Vladimiro Vodopivec, ki je opisala univerzitetni študij v Nemčiji v okviru načrta Erasmus, pa tudi neobičajno poročilo o življenju v Parizu štirinajstih mladih tržaških Slovencev, ki so se udeležili tamkajšnjega novoletnega tajzjskega srečanja.

nl

Pokojni dr. Lojze Škerl in naš katoliški tisk

Ob smrti pokojnega msgr. dr. Lojzeta Škerla se še posebno spominjam njegove zavzetosti za naš katoliški tisk.

Po zadnji vojni smo imeli v Gorici svoj slovenski katoliški tednik, ki smo mu dali ime *Slovenski Primorac*, v Trstu pa je Andrej Gabršček izdajal podoben list *Teden*. Toda zaradi težav s škofom Antonom Santinom je Gabršček ukinitelj svoj list sredi leta 1947. Tržačani so tako ostali brez katoliškega tednika. Kmalu smo zašli v težave tudi v Gorici, ker smo zaradi nove državne meje izgubili zaledje. Lojze Škerl je kot kancler na tržaški škofiji čutil potrebo po katoliškem tedniku, ki bi širil nauk Cerkve tudi zunaj sakralnih prostorov in bi objektivno obveščal o vseh dogodkih pri nas in v Sloveniji posebno zato, ker je bil tedanji slovenski tisk povsem v rokah partije. Zaradi tega smo se začeli razgovarjati o ustanovitvi skupnega katoliškega tednika za Tržaško in Goriško. Spominjam se, kako sva se z Lojzetom večkrat srečevala na škofiji v ul. Cavana, kjer je bil za kanclerja. Razgovori so postali posebno intenzivni poleti 1948, ko smo se končno zedinili in se zmenili, da v Gorici ukinitelj svoj tednik in začnemo z združenimi močmi izdajati skupno glasilo za tržaške in goriške slovenske vernike. Tako je začel izhajati *Katoliški glas*, katerega prva številka je izšla dne 2.2.1949. Dr. Lojze Škerl spada torej med soustanovitelje in pobudnike našega skupnega katoliškega tednika.

In Lojze je temu tedniku ostal zvest kot prijatelj in sodruhinik. Pisal je vanj, se zanj zanimal, se

udeleževal skupnih srečanj nas duhovnikov-urednikov in sodruhinikov tega lista. Bil je živa vez med tržaškimi in goriškimi duhovniki.

Zato, dragi Lojze, hvala! Da bi bila složnost med nami duhovniki še naprej živa in dejavna za rast božjega kraljestva med našimi ljudmi!

K. Humar

Opomba: v zadnji številki KG je po pomoti naveden napačni datum nove maše dr. Škerla. Obhajal jo je namreč leta 1941 in ne 1945.

Postni govori

V CERKVI SV. JAKOBA V TRSTU: nedelja, 26. marca, ob 16. uri: p. Ernest Benko: *Skrizem za teboj*.

NA RADIU TRST A: petek, 24. marca, ob 16.45: p. Ciril A. Božič: *Velikonočna skrivnost v času Cerkve*; v ponedeljek, 27. marca, ob 16.45: p. Franci Pivec: *Zakramentalno obhajanje velikonočne skrivnosti*.

25. revija Pesem mladih

V nedeljo, 2. aprila, bo v Kulturnem domu v Trstu jubilejna 25. revija otroških in mladinskih pevskih zborov *Pesem mladih*, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov.

O tem pomembnem jubileju bomo obširneje pisali v naslednji številki.

Nova številka Mladike

Pred kratkim je izšla prva številka revije *Mladika* v letošnjem letu. Poleg bogate vsebine je pri tem treba zabeležiti tudi novo grafično obliko, ki revijo dodatno bogati.

Namesto uvodnika objavlja *Mladika* prispevek, ki ga je Marija Štekar Košuta napisala za 44. številko openskega župnijskega lista *Zvon* in v katerem obravnava problematiko družine skozi opisovanje neke skupinske družinske igrice. Zatem je zabeleženih nekaj odmevov na izid knjige Janka Ježa *Monumenta frisingsia*. Sledi novela Zdenke Mlinarič *Dopoldne s teboj*; v rubriki *Iz arhivov* in predalov pa se Ivo Jevnikar spominja usode tistih primorskih fantov, ki so se med 2. svetovno vojno s padalom spustili na slovensko ozemlje, da bi vzdrževali stike med zahodnimi zavezniki in partizani. Veliko teh padalcev, ki so jim pred nedavnim v Škrbini na Krasu postavili spomenik, je komunistična oblast v Sloveniji kmalu po vojni dala likvidirati, ker so bili osumljeni vohunstva. V rubriki *Naš včerajšnji svet* se Saša Martelanc spominja nedavno preminulega slovenskega etnologa dr. Nika Kureta, Janko Jež pa je za to številko *Mladike* napisal razpravo o Jerneju Kopitarju. V reviji je objavljen tudi govor, ki ga je prof. Bruna Pertot imela na Prešernovi proslavi Društva slovenskih izobražencev. Poleg tega objavlja *Mladika* več ocen književnih del, knjig in likovnih razstav, prisotne pa so tudi stalne *Mladike* rubrike *Antena*, Mogoče bi vas zanimalo vedeti, da... Na robu in Čuk na obelisku. Objavljenih je

Pok. Ana Martinčič

Pok. Ana Martinčič se je rodila v Podgori 18.7.1903. Bila je sestra g. Albina Martinčiča, ki je zgradil cerkev Marije Pomočnice na Jazbinah.

Umrla je 4. marca v bolnišnici sv. Justa v Gorici v 92. letu starosti.

Družina Martinčič prihaja iz Gorenjega Cerovega; od tam se je preselila v Gorico. Ob izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo se je družina leta 1915 preselila v Ljubljano. Medtem, ko je brat Albin ostal v Ljubljani in nadaljeval klasično gimnazijo, je šla sestra Ana z begunci v Avstrijo. Ni doživela težav drugih beguncem po raznih taboriščih, kjer je veliko naših ljudi umrlo od bolezni in po-

manjkanja. Z bratom sta se vrnila v Gorico, kjer je brat dovršil bogoslovje in bil posvečen v mašnika. Ona ga je vedno spremljala povsod, kjer je kaplanoval. Od škofije je prejel tudi nalogo skrbeti za dušno pastirstvo na Jazbinah, ki so bile odrezane od Dol. in Gor. Cerovega: brez cerkve, pokopališča...

Ko so verniki z Jazbin vzvedli, da je umrla sestra priljubljenega Albina Martinčiča (umrl je leta 1982), ki je skrbel za njihovo duhovnijo, zgradil novo cerkev Marije pomočnice, so takoj sklenili, naj tudi Ana počiva na jazbinskem pokopališču, ki ga je brat kot prvi vikar dal zgraditi. Osebnost je niso poznali, a so vsi vedeli, da je kot sestra g. Albina tudi ona prispevala kot gospodinja za Jazbine in vse župnije, kjer je kurat deloval.

OBVESTILA

V petek, 24. marca, bo ob 20. uri v prostorih sedeža kulturnega društva Jadro v Romjanu predvajanje dokumentarnega filma za televizijo Žerjavi letijo na jug. Film je za slovensko televizijo pripravila goriška rojakinja Dorica Makuc in govori o aleksandrskih ženah, ki so pred drugo vojno služile v Aleksandriji in Egiptu svoj težki kruh. Večera se bo udeležila tudi avtorica filma.

Od ponedeljka, 27. marca, do sobote, 1. aprila, bosta na Goriškem dva laična misijonarja. Obiskala bosta naše šole. V Gorici pa bo srečanje z njima v torek, 28. marca, v mali dvorani Katoliškega doma.

Vabljeni vsi prijatelji misijonov.

SVETA GORA. Tudi letos je vse postne nedelje molitev križevega pota s Prevala z začetkom ob 14.30 pri prvi postaji in s sklepno sv. mašo v baziliki ob 16. uri.

Redno tudi obratuje avtobusna proga iz Stare Gorice (železniška postaja) z običajnim postajami na Sv. goro za dopoldansko sv. mašo ob 10. uri in popoldansko ob 16. uri.

Sv. maše so v baziliki ob nedeljah in praznikih (tudi nezapovedanih) ob 8., 10., 11.30 in ob 16. uri.

CIRIL ZLOBEC - GOST KULTURNEGA DOMA V GORICI. Ob 70-letnici pesnika in pisatelja Cirila Zlobca je Državna založba Slovenije počastila ta jubilejni dogodek z izdajo treh del, dveh pesniških zbirk *Stopnice k tebi* in *Skoraj himna* ter monografije dr. Marije Švajncer *Ciril Zlobec pesnik ljubezni*. Srečanje s pesnikom, ki sodi v okvir večerov "srečanj avtorji", skupno s predstavitvijo zgoraj navedenih knjižnih izdaj, bo v četrtek, 30. marca 1995, v Kulturnem domu v Gorici s pričetkom ob 18.30. Sodeloval bo tudi pianist prof. Aleksander Vodopivec.

V občinah Devin-Nabarežina, Zgonik, Repentabor, Dolina in Milje pohitite z vpisom v kolonijo Slovenske Vincenijeve konference v Comegliansu, namenjene otrokom, ki potrebujejo gorskega zraku! Vpisujejo občinske zdravniške asistentke. Pojasnila na tel. 040/43194. Na Goriškem se v vseh občinah vpisovanje zaključuje 31. marca. Pojasnila na tel. 0481/530924.

Zbori Vesela pomlad vabijo na pevski glasbeni večer, ki bo v

Finžgarjevem domu na Opčinah v petek, 24. t.m., s pričetkom ob 20.30. Ob predstavitvi glasbene kasete Denisa Novata Muzikant iz Trsta bosta vesele viže igrala mladi harmonikar in glasbeni trio Novato, pevke zbora Vesela pomlad pa bodo pod vodstvom Franca Pohajača izvedle program, s katerim so nastopile na 2. pevskem festivalu Orlando di Lasso v Rimu, ter venček narodnih ob harmonikarski spremljavi Denisa Novata.

SLOVENSKO TRŽAŠKO ROMANJE V LURD. Letošnje vsetržaško romanje, ki ga prireja Duhovska zveza, bo v Lurd. Vodil ga bo njen predsednik Tone Bedenčič. Romanje bo trajalo 6 dni in to od ponedeljka, 26. junija, do vključno sobote, 1. julija. Potovali bomo z avtobusom. Na poti tja in nazaj bomo prespali v Avignonu in Nimesu. Na poti si bomo ogledali Carcassone in Avignon. Popoldne drugega dne bomo prispeli v Lurd. Dva dni sta namenjena duhovnemu sozvočju svetega kraja. Poleg tega bo možno eno popoldne tudi podoživljanje božjega v svetu Pirenejev.

Cena romanja je 720.000 lir. V ceno je vključena celotna ponudba, to je vožnja, prenočišče, zajtrk, kosilo in večerja, razen večerje zadnjega dne. Podrobnosti boste dobili na romarskem programu. Prijavite se lahko pri vašem duhovniku ali na telefonskih številkah 211113 in 327118.

PRIPRAVA NA VELIKO NOČ. Slovenska Vincenijeva konferenca in Klub prijateljstva vabita k duhovni pripravi na Veliko noč, ki bo v sredo, 29. marca, ob 16. uri pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. delle Docce 34 v Trstu. Vodil bo g. Jože Špeh.

SSG - TRST. Jurčič-Inkret: DESETI BRAT v režiji Dušana Mlakarja. V četrtek, 23. t.m., ob 10. uri; v petek, 24. t.m., ob 16. uri abonma red H, ob 20.30 abonma red F; v ponedeljek, 27. t.m., ob 10. uri, ob 16. uri abonma red I; v torek, 28. t.m., ob 10. uri; v sredo, 29. t.m., ob 10. uri.

Fulvio Tomizza: BOLHE V OPERI. Režija Boris Kobal. V soboto, 25. t.m., ob 18. uri; v četrtek, 30. t.m., ob 10. uri.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Trstu vabi v ponedeljek, 27. marca, v Peterlinovo dvorano, kjer bo inž. Janez Bizjak v sliki in besedi predstavil TRIGLAVSKI NARODNI PARK. Začetek ob 20.30.

SOŽALJA

Ob smrti deda Karla Fajta izreka sovedenjska sekcija SSK Andreju Fajtu in svojem iskreno krščansko sožalje.

MePZ Štandrež izreka iskreno sožalje Andreju in njegovim domačim ob izgubi dragega nonota Karla Fajta.

Andreju in svojem se ob izrazu sožalja pridružuje tudi Uredništvo našega časopisa.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Riva Piazzutta 18 - GORICA
Tel. (0481) 533177 - Fax (0481) 536978

Pri
GORIŠKI MOHORJEVI DRUŽBI

je pravkar izšel
slovensko-italijanski
frazološki slovar
DVE MUHI NA EN MAH
DUE PICCIONI CON UNA
FAVA,

ki ga je sestavila
prof. Diomira Fabjan Bajc.

Slovar, ki ga nujno potrebujemo.

Ob 50-letnici zmage nad nacifašizmom

POČASTITEV ŠTANDREŠKIH VOJNIH ŽRTEV

v soboto, 8. aprila 1995,
ob 50. obletnici zračnega bombardiranja Štandreža
ob 20. uri sv. maša za vojne žrtve,
ob 20.45 počastitev na trgu pred cerkvijo.
Župnija sv. Andreja in PD Štandrež vabita domačine in druge ter društva in organizacije k sodelovanju in številni udeležbi.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
sklicuje

REDNI OBČNI ZBOR

v ponedeljek, 27. marca, ob 20.30
v komorni dvorani Katoliškega doma v Gorici.

†

ZAHVALA

V četrtek, 9. marca, je Gospod poklical mojega dragega brata
msgr. ALOJZA ŠKERLA

Iskreno se zahvaljujem škofu msgr. Lovrencu Bellomiju za pogrebno slovesnost v stolnici sv. Justa, pri kateri je vodil somaševanje številnih duhovnikov, in za poslovljni govor.

Hvala stolnemu kapitlju kanonikov za molitve in počastitev brata, ki je bil dolgo let dekan stolnega kapitlja.

Hvala pevkam in pevcem za petje pri maši in številnim udeležencem v stolnici.

Srčna hvala koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihu, ki je vodil somaševanje z velikim številom duhovnikov v cerkvi v Sežani in potem z njimi pospremil krsto s pokojnim bratom na pokopališče in pri grobu opravil zadnje molitve.

Hvala sežanskemu g. župniku in sežanskim vernikom za občuteno sodelovanje pri pogrebnih svečanostih.

Hvala prav vsem, ki so na kakršenkoli način počastili mojega brata, in vsem, ki so mi bili ob strani v času boleznih in ob smrti.

Posebej se zahvaljujem za pomoč v bolezni zdravniku dr. Marku Jevnikarju. Nadalje škofovemu vikarju msgr. Francu Vončini za pomoč pri pripravi pogreba in iskanju uradnih dovoljenj za pokop v Sloveniji na pokopališču v Sežani.

Izražam tudi prisrčno zahvalo g. Zorku za tako trdno prijateljstvo, ki ga je toliko let vezalo z mojim bratom.

Dobri Bog naj bo vsem dober plačnik, mojemu bratu pa naj nakloni večni mir in zasluženi počitek!

Trst, Opčine, 20. marca 1995 Sestra Ema Škerl Behmann

Gorska kolonija v Comegliansu

Letošnje letovanje v hribih, ki ga organizira Slovenska Vincenijeva konferenca za učence in dijake od 5. do 16. leta starosti, bo v kraju Comeglians (Karnija) v mesecu juliju; trajalo bo 20 dni. Prošnje za vpis je treba oddati najkasneje do 31. marca. Obrazci za vpis za prosilce iz občine Gorica so na voljo v Katoliški knjigarni na Travniku, v pisarni Katoliškega glasa na Placuti in v tajništvih Srednje šole Trinko in osnovne šole v ul. Brolo. Prošnji je treba priložiti potrdilo družinskega zdravnika in kopijo davčne prijave lanskega leta. Prosilci iz Gorice morajo izročiti prošnjo v občinskem socialnem uradu v ul. Baia-monti, kjer jih izpolni še občinska socialna asistentka.

Otroci iz podeželskih občin naj se vpišejo kar direktno na občinskem uradu svoje občine ali pa pri šolskih oziroma občinskih socialnih asistentkah. Izjava naj, da se vpišejo v slovensko kolonijo v Comeglians! Za pojasnila se morete obrniti na tel. št. 530924 (prof. Kraner) vsak dan razen sobote in nedelje od 14. do 15. ore.

Prijatelju v spomin!

Po mučni bolezni nas je komaj v 52. letu starosti zapustil Ivan Lovrečič, zvest bralec Katoliškega glasa. Rodil se je v Truškah, v slovenski Kotri, v znani družini Lovrečičev, ki se je po vojni naselila v Domju, župnija Ricmanje. Ivan je bil mož globoke vere in del usmiljenja. V svoji rojstni vasi Truškah je obnovil Marijino kapelico, ki jo je redno s svojo družino obiskoval in oskrboval. Kdo se spominja naših preizkušenih bratov invalidov? Ivan se jih je spominjal! V mesečniku Ognjišče je poiskal njihove naslove, navezal prve pismene stike z njimi, kasneje jih obiskoval in pošiljal pake-te. V hvaležnem spomin bo ostal Renati iz Maribora, Miri s Cerkniskega in drugim. Zelo je ljubil živati, ki jim je posrečal mnogo svojega prostega časa. Ivan je bil tihe narave, prijaznega značaja in prijeten sogovornik. Pogrešali ga bomo vaščani Praprota in Nabrežine.

Svoj zadnji tihi dom je našel pri mami in očetu na ricmanjskem pokopališču. Župnik Angel Kosmač mu je v slovo izrekel besede hvaležnosti za dolgoletno sodelovanje in pomoč v cerkvi in župnijski skupnosti.

Zapušča ženo, hčerki in sina Danijela, katerim gre naše iskreno sožalje.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja in Bog bogat plačnik! L.B.

Darove bomo objavili prihodnjič.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Tedenc«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglašni in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUGA ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV

K.D. SABOTIN

prireja
večer, na katerem bo gospa
Pellis prikazala

DIAPOZITIVE O ŠT. MAVRU IN OKOLICI

v soboto, 25. marca, ob 20. uri
v prostorih bivše osnovne šole
v Št. Mavru.